

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025

2015

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
1. Uwarunkowania zewnętrzne	3
1.1. Podstawy prawne	3
1.2. Podstawy strategiczno-programowe	4
2. Diagnoza sytuacji społecznej powiatu legionowskiego	9
2.1. Położenie geograficzne i przekrój demograficzny powiatu	10
2.2. System pomocy społecznej	16
2.3. Piecza zastępcza	32
2.4. Sytuacja osób niepełnosprawnych i starszych	37
2.5. Ochrona zdrowia i profilaktyka	39
2.6. Edukacja	41
2.7. Bezpieczeństwo publiczne	44
2.8. Rynek pracy i bezrobocie	45
2.9. Aktywność społeczna	48
3. Analiza SWOT	59
4. Kierunki rozwoju powiatu	69
4.1. Misja	69
4.2. Wizja rozwoju społecznego	69
4.3. Cele strategiczne i operacyjne	70
5. Realizacja strategii	81
5.1. Finansowanie	81
5.2. Termin realizacji	81
5.3. Monitoring i ewaluacja	82
Zakończenie	82
Tabele	83
Wykresy	84

Wprowadzenie

1. Uwarunkowania zewnętrzne

1.1. Podstawy prawne

Jednym z narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Powiatowa strategia podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 16b oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), który w ramach zadań własnych powiatu przewiduje opracowanie i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wsparcia osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Prawidłowo przygotowana strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna zawierać główne obszary polityki społecznej, które mogą przyczynić się do lepszego funkcjonowania społeczności lokalnej, poprawy warunków życia mieszkańców powiatu legionowskiego.

Na treść i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych oprócz ustawy o pomocy społecznej, mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich między innymi:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1445),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 149 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 r., Nr 43, poz. 225 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 ze zm.),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.).

Przy realizacji strategii może zachodzić również potrzeba odwołania się do ustaw i aktów wykonawczych w zakresie ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025 oprócz zadań realizowanych bezpośrednio przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie, obejmuje również zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki społecznej w powiecie. Taka reguła partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki spójności społecznej Unii Europejskiej.

Strategia została udostępniona na stronie internetowej PCPR w Legionowie i powiatu legionowskiego do konsultacji społecznej oraz przesłana do instytucji pomocowych w celu konsultacji merytorycznej.

1.2. Podstawy strategiczno-programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025 jest dokumentem spójnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym. Są to między innymi:

1) Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 stanowi plan wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej w kolejnych latach (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia zapewniające spójność społeczną i terytorialną). Zakłada ona potrzebę stworzenia inteligentnej i zrównoważonej gospodarki, która sprzyja włączeniu społecznemu. W perspektywie 2020 roku wyznaczone zostały główne cele, które obejmują:

- zatrudnienie (75% osób w wieku 20-64 lat powinno mieć zatrudnienie);
- badania i rozwój oraz innowacje (na te cele powinno zostać przeznaczone 3% PKB Unii – łącznie ze środków publicznych i prywatnych);
- edukację (odsetek młodych ludzi przedwcześnie porzucających naukę nie powinien przekraczać 10%, a co najmniej 40% osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe);
- ubóstwo i wykluczenie społeczne (zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln).

2) Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju wpisuje się w trzy obszary strategiczne, którym podporządkowane są cele główne oraz kierunki interwencji:

- konkurencyjności i innowacyjności gospodarki – poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski – wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
- efektywności i sprawności państwa – wzrost społecznego kapitału rozwoju.

3) Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia obejmuje następujące obszary i cele:

- sprawne i efektywne państwo – wzmocnienie warunków do realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności społeczeństwa;
- konkurencyjna gospodarka – wzrost aktywności zawodowej oraz poprawa kapitału ludzkiego;
- spójność społeczna i terytorialna – wzrost aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

4) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Dokument opiera się na koncepcji polegającej na budowaniu kapitału ludzkiego w pięciu etapach życia:

- wczesne dzieciństwo,
- edukacja szkolna,
- edukacja na poziomie wyższym,
- aktywność zawodowa, nauka dorosłych i rodzicielstwo,
- starość.

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby realizowały się w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

5) Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej. W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów uczestnictwa społecznego i wpływu obywateli na życie publiczne.

W kolejnej perspektywie finansowej ma nastąpić kontynuacja funkcjonowania m.in. takich działań jak:

- projekty realizowane przez organizacje społeczne w zakresie edukacji obywatelskiej;
- upowszechnienie i wdrażanie rozwiązań zwiększających kontrolę społeczną nad działaniami administracji publicznej wszystkich szczebli;
- stałe podnoszenie wiedzy i umiejętności przedstawicieli organizacji pozarządowych (zarządy, pracownicy) w zakresie zarządzania organizacją, a w szczególności zarządzania zasobami ludzkimi i finansami;
- różne formy zachęcania obywateli do zwiększania aktywności na forum publicznym;
- rozwijaniu i promocji indywidualnej pomocy, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu;
- wspieranie rozwoju różnorodnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym form samopomocy oraz wspieranie przedsiębiorczości społecznej;
- stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego;
- ułatwienie działalności organizacji obywatelskich;
- wsparcie dla ruchów społecznych, grup nieformalnych.

6) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Głównym celem jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w perspektywie długookresowej. Kolejnym czynnikiem jest budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów szczególnie narażonych na problemy.

7) Strategie sektorowe dotyczące problemów społecznych

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016;
- Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2015-2020;
- Roczny Program Współpracy Województwa Mazowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na 2016 rok.

8) Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

„Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku, uchwalona 28 października 2013 r., została opracowana na podstawie doświadczeń z realizacji poprzednich strategii oraz identyfikacji problemów, które ujawniły się w trakcie poprzedniego i bieżącego okresu programowania Unii Europejskiej. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym powinno sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą strategii jest wskazanie celów rozwojowych, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju.

Choć Strategia jest pomyślana dla perspektywy długookresowej do 2030 roku, umożliwiając szersze i perspektywiczne spojrzenie na rozwój, działania przyporządkowane poszczególnym celom dotyczą okresu programowania 2014-2020”.¹

9) Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Misją Samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej na lata 2014-2020 jest włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza. Głównym założeniem strategii jest proces przechodzenia z pierwszeństwa działań o charakterze interwencyjnym do działań profilaktycznych i aktywizujących, w celu zapewnienia warunków dla włączania społecznego i wzmacniania samodzielności osób i rodzin.

Głównymi założeniami polityki publicznej - polityki rodzinnej, polityki senioralnej, polityki rozwoju ekonomii społecznej oraz polityki rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji są: umożliwienie prowadzenia polityki społecznej Mazowsza ukierunkowanej na aktywizację osób i rodzin oraz wzmacnianie ich samodzielności oraz odchodzenie od prymatu działań interwencyjnych na rzecz profilaktyki.

10) Strategia Rozwoju Powiatu Legionowskiego na lata 2015-2025

Strategia Rozwoju Powiatu Legionowskiego na lata 2015-2025 zakłada następujące cele strategiczne i operacyjne:

1) Współpraca i rozwój:

- Dobra współpraca Jednostek Samorządu Terytorialnego, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i mieszkańców jest gwarancją zrównoważonego rozwoju całego obszaru powiatu.
- Poprawa sprawności administracji i lepsze dostosowanie do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców.

2) Infrastruktura dla rozwoju:

- Środowisko naturalne powiatu legionowskiego spełnia najwyższe standardy ekologiczne i tworzy dogodne warunki dla mieszkańców i odwiedzających.

¹ Uchwała nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 roku, Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku, str. 5

- Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna jest rozbudowana i atrakcyjna dla mieszkańców i gości odwiedzających powiat.
- System transportowy na obszarze powiatu działa efektywnie i zapewnia optymalną komunikację wewnętrzną i zewnętrzną powiatu
- 3) Rozwój gospodarczy:
 - Mieszkańcy realizują swoje aspiracje zawodowe dzięki funkcjonowaniu innowacyjnych przedsiębiorstw.
- 4) Budowanie kapitału społecznego:
 - Powiat zapewnia wysoką jakość kształcenia na każdym etapie życia.
 - Mieszkańcy mają dostęp do szerokiej oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej.
 - Powiat zapewnia pełną dostępność do usług zdrowotnych i społecznych oraz gwarantuje wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa.

Dopełnieniem nowopowstałej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025 są programy powiatowe:

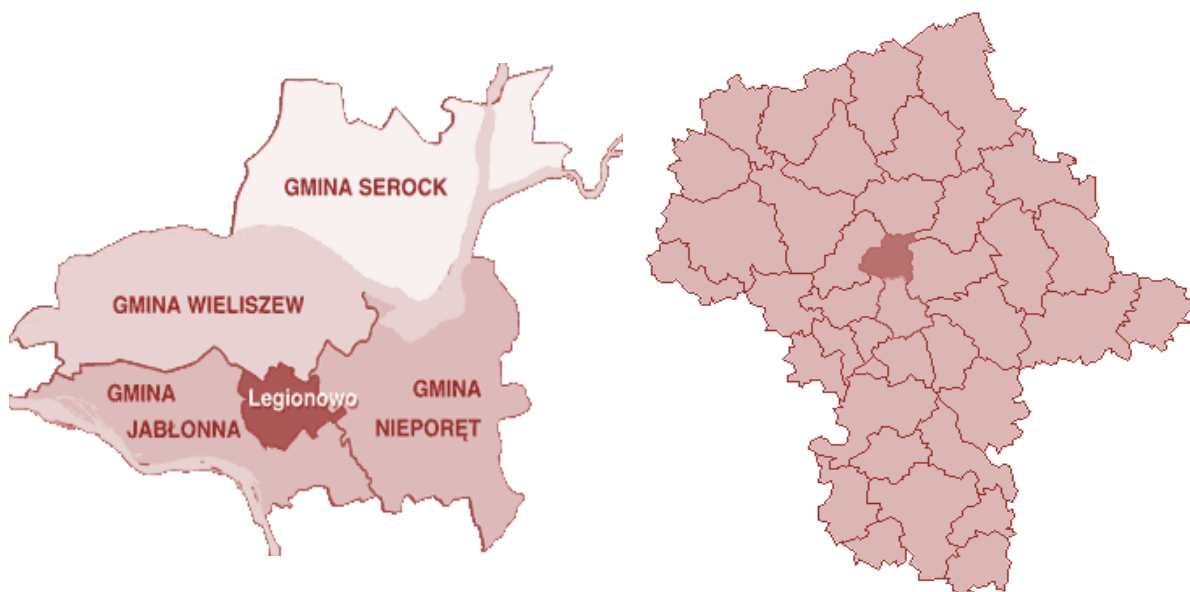
- Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Legionowskim na lata 2015-2017 - uchwała Nr 135/2015 Zarządu Powiatu w Legionowie z dnia 4 sierpnia 2015 roku,
- Program Działań Powiatu Legionowskiego na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2013–2020 - uchwała Nr 73/2013 Zarządu Powiatu w Legionowie z dnia 14 maja 2013 roku,
- Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012-2020 - uchwała Nr 57/2012 Zarządu Powiatu w Legionowie z dnia 8 maja 2012 roku,
- Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie - uchwała Nr 184/2012 Zarządu Powiatu w Legionowie z dnia 18 grudnia 2012 roku.

2. Diagnoza sytuacji społecznej powiatu

Diagnoza jest ważnym elementem planowania strategii. Ma ona za zadanie nakreślenie zjawisk występujących na terenie powiatu legionowskiego i kierunku wprowadzania zmian. Zakres diagnozy obejmuje szereg zagadnień, które są istotne dla przygotowania strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie legionowskim. Dane wykorzystane w strategii pochodzą głównie z Głównego Urzędu Statystycznego, Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, sprawozdawczości PCPR i jednostek podległych oraz innych jednostek organizacyjnych powiatu, ustaw, rozporządzeń i aktów prawa miejscowego.

2.1. Położenie geograficzne i przekrój demograficzny powiatu

Powiat legionowski

Powiat legionowski położony jest w centralnej części Niziny Mazowieckiej, w województwie mazowieckim. Utworzony został w ramach reformy administracyjnej w 1999 roku. W skład powiatu wchodzi: miasto Legionowo, Miasto i Gmina Serock oraz Gminy Nieporęt, Wieliszew i Jabłonna. Powiat Legionowski zajmuje powierzchnię 39 076 ha, na której zamieszkuje 112 226 osób. Charakteryzuje się obecnością małych i średnich przedsiębiorców głównie w sektorze usług. Bliskość Warszawy sprawia, że większość mieszkańców powiatu poszukuje pracy w stolicy. Dominującymi problemami społecznymi występującymi na terenie powiatu legionowskiego są: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, sieroctwo, bezdomność.

Miasto Legionowo

Miasto leży w odległości 23 km od centrum Warszawy, na szlakach komunikacyjnych łączących Warszawę z Gdańskiem (linia kolejowa) i Pojezierzem Mazurskim (droga krajowa nr 61). Tylko 7 km dzieli miasto od Zalewu Zegrzyńskiego, tradycyjnego miejsca wypoczynku mieszkańców Warszawy i okolic. Legionowo liczy 54 272 mieszkańców. Zajmuje 1 354 ha położonych w północnej części województwa mazowieckiego. Atrakcyjność inwestycyjną Legionowa podnosi nie tylko bliskość stolicy, ale też pełnienie przez miasto funkcji powiatowego centrum edukacji, ochrony zdrowia, kultury, handlu i usług. Jest to także miejsce koncentracji instytucji otoczenia biznesu, takich jak banki, instytucje ubezpieczeniowe, firmy leasingowe, kancelarie prawnicze, biura rachunkowe.

Gmina i Miasto Serock

Miasto i Gmina Serock położone są na obrzeżu Zalewu Zegrzyńskiego, przy skrzyżowaniu dróg o znaczeniu krajowym i regionalnym, w odległości około 40 km od Warszawy, w granicach powiatu legionowskiego. Powierzchnia miasta i gminy wynosi 11 029 ha. W Serocku zamieszkuje 13 896 osób. Położenie Serocka w strefie oddziaływań miasta Warszawy jest niezwykle ważnym kontekstem odniesienia warunkującym jego rozwój i określającym wyzwania, jakim muszą sprostać władze miasta i gminy. Jednym z kluczowych

czynników zewnętrznych warunkujących rozwój lokalny jest bowiem oddziaływanie, swoiste „promieniowanie” czynników prorozwojowych z istotnych ośrodków miejskich na otaczające tereny. Pamiętać należy, że bliskość aglomeracji warszawskiej to nie tylko szansa na rozwój gospodarczy.

Gmina Nieporęt

Gmina Nieporęt jest gminą wiejską, położoną w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy (odległość od centrum Nieporętu do centrum stolicy wynosi ok. 30 km) i wchodzi w skład powiatu legionowskiego. Jej powierzchnia wynosi 9 604 ha. Gmina liczy 13 707 mieszkańców. Nieporęt w otoczeniu jest postrzegany jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania, uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i konnej oraz rekreacji, wypoczynku i uprawiania sportów wodnych nad Jeziolem Zegrzyńskim, a także prowadzenia działalności gospodarczej. Gmina Nieporęt charakteryzuje się dużą zmiennością krajobrazu i znacznymi obszarami o wysokich wartościach przyrodniczych (80% ogólnej powierzchni Gminy wchodzi w skład Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu). Przez teren gminy Nieporęt przebiega kilka ważnych szlaków komunikacyjnych - droga krajowa nr 61 z Warszawy przez Ostrołękę, Łomżę do Augustowa i Suwałk i dalej do państw nadbałtyckich oraz drogi wojewódzkie: Nr 631, 632 i 633.

Gmina Wieliszew

Gmina Wieliszew zajmuje 10 609 ha, na których zamieszkuje 12 400 osób. Wieliszew położony jest w środkowej części województwa mazowieckiego, niespełna 30 km na północ od Warszawy. Obejmuje obszar położony w łuku Narwi od Zegrza do Nowego Dworu Mazowieckiego i wchodzi w skład powiatu legionowskiego. Teren, na którym położona jest gmina, to płaski obszar szerokiej doliny z tarasami: zalewową i nad zalewową o deniwelacjach nie przekraczających 10 m. Gmina Wieliszew jest mozaiką lasów i użytków zielonych. Cenne zbiorowiska roślinne oraz cechy geomorfologiczne terenu zdecydowały, że 2/3 powierzchni gminy znalazło się w strefie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

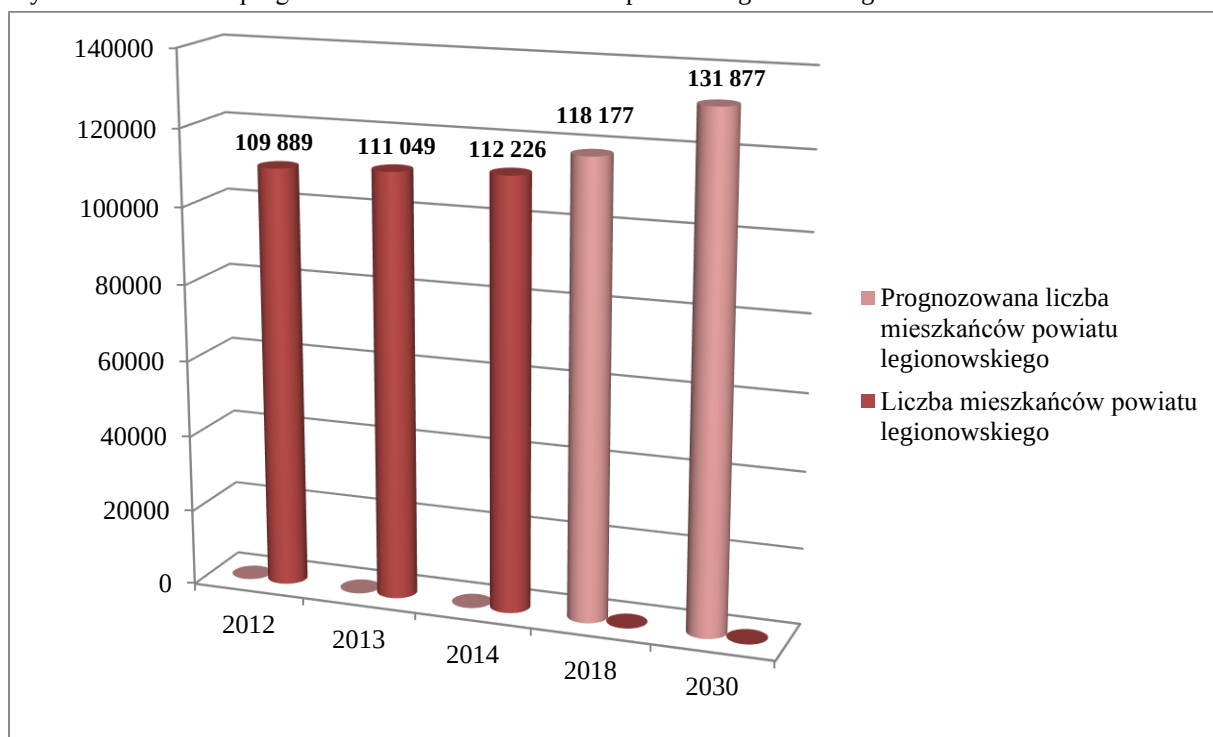
Gmina Jabłonna

Jabłonna jest nowoczesną gminą wiejską. Jej powierzchnia wynosi 6 480 ha, a liczba ludności to 17 951 osób. Jabłonna ma charakter osadniczy, usługowy i rekreacyjny, jest gminą czerpiącą z możliwości rozwojowych Warszawy, przyjazną małym i średnim przedsiębiorcom, wykorzystującą lokalne tradycje dla rozwoju. Korzystne położenie gminy w granicach aglomeracji warszawskiej oraz atrakcyjność terenów budowlanych położonych w pobliżu dużych kompleksów leśnych spowodowały w ostatnich latach, intensywny rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Liczba mieszkańców powiatu legionowskiego stanowi 2,1% ludności województwa mazowieckiego, plasując powiat (w województwie) pod względem zaludnienia na dziesiątym miejscu wśród powiatów i miast na prawach powiatu. Liczba ludności sukcesywnie wzrasta – w 2012 roku powiat zamieszkiwało 109 889 mieszkańców, w 2013 roku 111 049, a w 2014 roku 112 226 (tendencja wzrostowa dotyczy wszystkich gmin powiatu legionowskiego). Prognozuje się, że w 2018 roku liczba mieszkańców powiatu legionowskiego wyniesie 118 177, a w 2030 roku 131 877 (prognozy GUS).

Wykres 1: Aktualna i prognozowana liczba mieszkańców powiatu legionowskiego

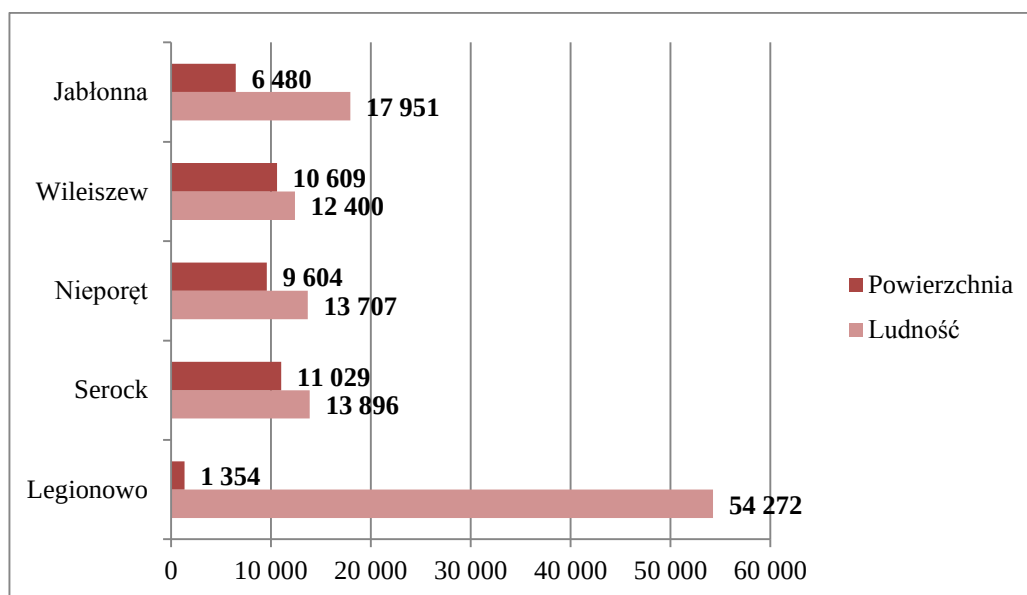
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Tabela 1: Powierzchnia i ludność powiatu legionowskiego w 2014 roku

Obszar	Powierzchnia (w ha)	Ludność
Legionowo	1 354	54 272
Serock	11 029	13 896
Nieporęt	9 604	13 707
Wieliszew	10 609	12 400
Jabłonna	6 480	17 951
Powiat legionowski	39 076	112 226

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Wykres 2: Powierzchnia i ludność powiatu legionowskiego w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

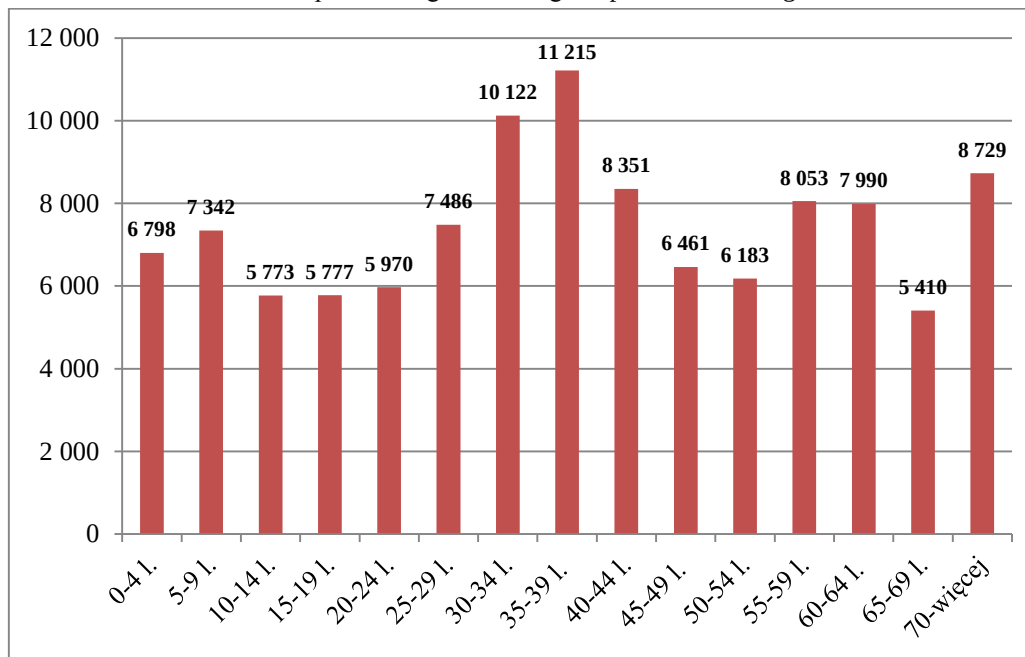
W ostatnich latach wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym i prognozy na kolejne lata pokazują dalszą tendencję wzrostową tej grupy. Obecnie, ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 17% mieszkańców powiatu, podczas gdy w 2030 roku wyniesie 18,4% (prognozy GUS). Mimo że wskaźniki dla powiatu legionowskiego są niższe niż dla całego województwa i kraju, powyższe zjawisko jest niepokojące.

Tabela 2: Liczba mieszkańców powiatu legionowskiego w podziale na kategorie wiekowe w 2014 roku

Przedział wiekowy	Liczba mieszkańców
0-4	6 798
5-9	7 342
10-14	5 773
15-19	5 777
20-24	5 970
25-29	7 486
30-34	10 122
35-39	11 215
40-44	8 351
45-49	6 461
50-54	6 183
55-59	8 053
60-64	7 990
65-69	5 410
70 i więcej	8 729

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Wykres 3: Liczba mieszkańców powiatu legionowskiego w podziale na kategorie wiekowe w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

2.2. System pomocy społecznej

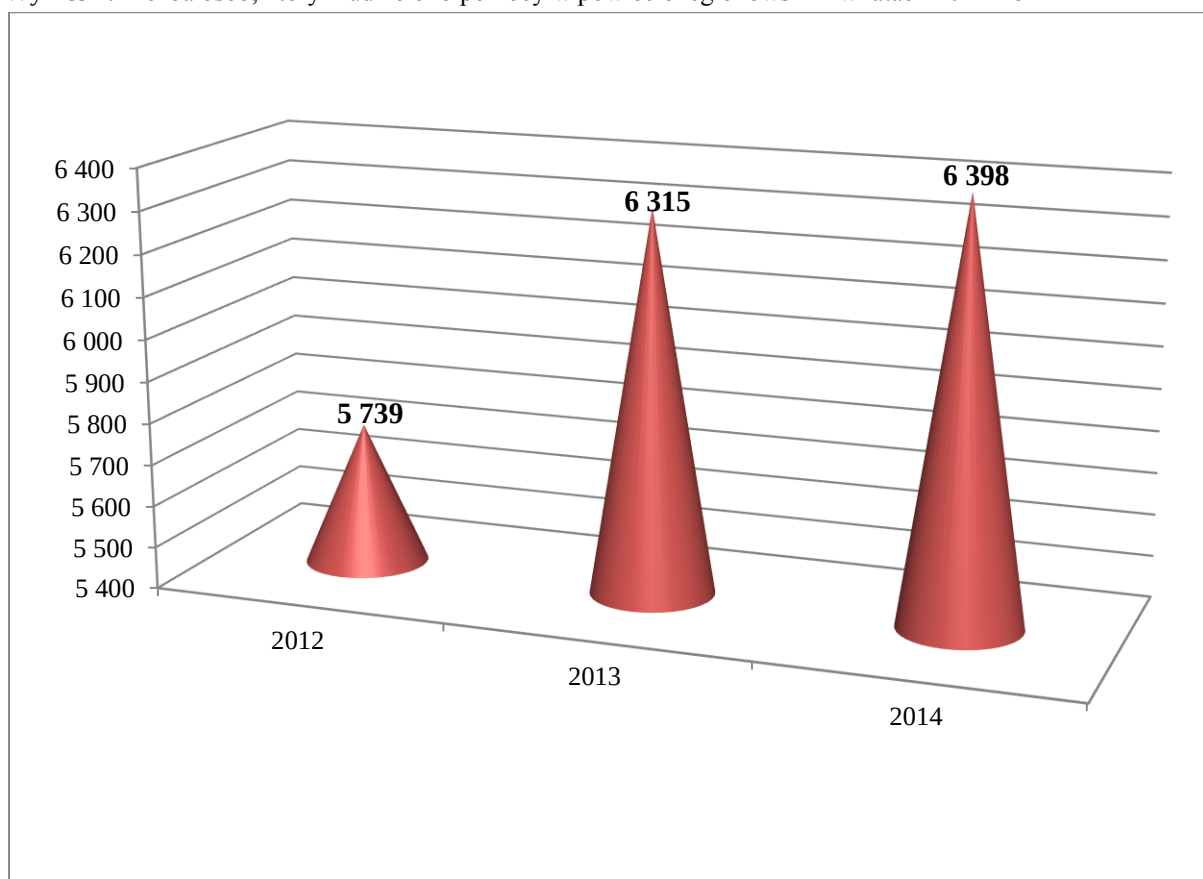
Pomoc społeczna na poziomie powiatu jest realizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej z poszczególnych gmin. W sieci powiatowych jednostek pomocowych ważną rolę odgrywają również inne instytucje i organizacje pozarządowe niosące pomoc dziecku i rodzinie m.in.: Dom Dziecka w Chotomowie, Ponadgminna Placówka Wsparcia Dziennego w Serocku, Dom Samotnej Matki i Dziecka w Legionowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Legionowie, mieszkania chronione w Legionowie prowadzone przez Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Najświętszej Maryi Panny z Gandino oraz Centrum Charytatywno-Opiekuńcze Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Legionowie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Legionowie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Serocku, Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie, Powiatowe Centrum Integracji Społecznej w Legionowie, Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie. Powyższe działania wspierane są również przez: sąd rodzinny, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia, organizacje pozarządowe, kościoły, stowarzyszenia, fundacje.

Najczęstszą przyczyną udzielania pomocy w powiecie legionowskim była długotrwała lub ciężka choroba. W 2014 roku z tego powodu przyznano pomoc 1 231 rodzinom. Kolejnym

problemem dotyczącym mieszkańców powiatu było bezrobocie, które zmusiło 1 223 rodziny do skorzystania z systemu pomocy społecznej. Wśród kluczowych problemów znalazły się również: ubóstwo – 965 rodzin, niepełnosprawność – 927 rodzin oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 416 rodzin.

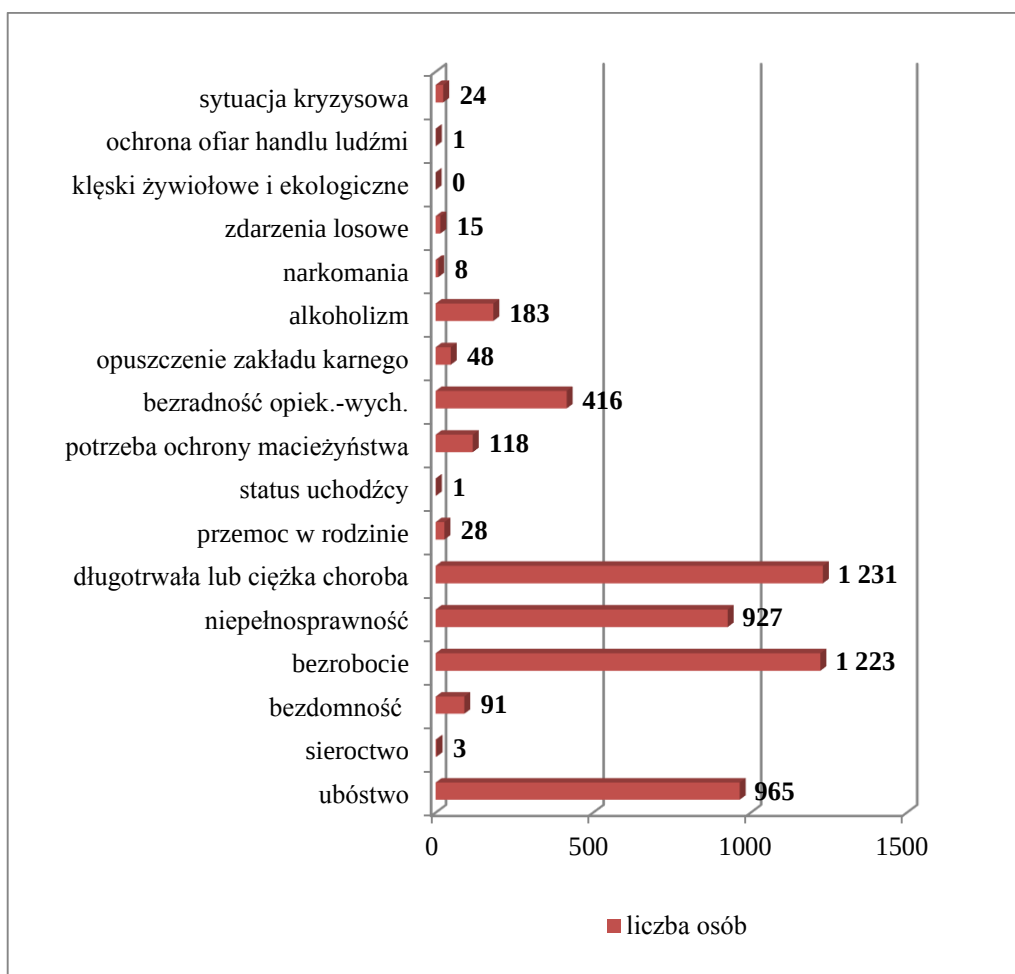
Każdy z wymienionych obszarów prowadzi do znacznego obniżenia poziomu życia rodzin, co w konsekwencji może być przyczyną wykluczenia społecznego. W związku z tym, cele strategiczne powinny koncentrować się na wsparciu dzieci i rodzin, tak aby skutecznie zapobiegać w/w problemom. Dotychczas pomocą społeczną w powiecie legionowskim w latach 2012-2014 objęto odpowiednio – 5 739 osób (2012), 6 315 osób (2013) oraz 6 398 osób (2014).

Wykres 4: Liczba osób, którym udzielono pomocy w powiecie legionowskim w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 5: Powody udzielenia pomocy w powiecie legionowskim w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2014

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Starosta za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie pełniące funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej. PCPR jest samodzielną jednostką organizacyjno-finansową, powołaną na mocy uchwały Nr 115/XXIV/2000 Rady Powiatu w Legionowie z dnia 21 września 2000 roku z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2001 roku. PCPR realizuje szereg zadań z zakresu pomocy społecznej przewidzianych dla samorządu powiatowego, które określa ustawa z dnia

12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.). Główne zadania PCPR polegają na:

- udzielaniu pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym,
- realizacji zadań własnych oraz zadań zleconych przez administrację rządową w zakresie pomocy społecznej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015, poz. 332 ze zm.) w sposób kompleksowy reguluje problematykę wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w tym: działania profilaktyczne ukierunkowane na rodziny zagrożone lub przeżywające trudności, budowanie mechanizmów pracy z rodziną dziecka, organizację systemu pieczy zastępczej oraz problematykę usamodzielnień pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Przywoływana ustawa rozdziela funkcje gminy i powiatu w ten sposób, że w kompetencji gmin pozostaje praca z rodziną biologiczną dzieci umieszczonych w pieczy, a funkcja powiatu polega na pracy z rodzinami zastępczymi. Zadaniem pieczy zastępczej realizowanej na szczeblu powiatu, jest praca w ramach posiadanych kompetencji z dzieckiem umieszczonym w pieczy rodzinnej lub instytucjonalnej.

Do podstawowych obowiązków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie należy realizacja zadań powiatu z zakresu:

- opracowywania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- opracowywania i realizacji trzyletniego powiatowego programu pieczy zastępczej,
- prowadzenia specjalistycznego poradnictwa,
- organizowania opieki w rodzinach zastępczych, udzielania pomocy finansowej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz pomocy fakultatywnej m.in.: losowej, na wypoczynek, na pokrycie kosztów utrzymania lokalu, czy przeprowadzenia remontu,
- zapewnienia opieki i wychowania dzieciom i młodzieży całkowicie lub częściowo pozbawionej opieki ze strony rodziny naturalnej,
- pokrywania kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w pieczy rodzinnej lub instytucjonalnej na terenie innego powiatu,
- udzielania wsparcia finansowego na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie osobom opuszczającym rodzinne lub instytucjonalne formy pieczy zastępczej,

- organizowania szkoleń oraz wsparcia osobom predysponującym, bądź zajmujący się pieczęcią zastępczą,
- integracji środowiskowej dla osób mających trudności w przystosowaniu się do życia,
- pomocy osobom posiadającym status uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
- prowadzenia domów pomocy społecznej oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
- prowadzenia mieszkań chronionych, placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym oraz domów dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży,
- prowadzenia ośrodków interwencji kryzysowej,
- podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej z terenu powiatu,
- terminowej i rzetelnej realizacji sprawozdawczości oraz prowadzenia rejestrów,
- sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej,
- opracowywania i realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- opracowywania planów zadań i przekazywanie sprawozdawczości z prowadzonej działalności na potrzeby samorządu województwa,
- dofinansowania do: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, imprezach sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystyki osób niepełnosprawnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, działań mających na celu likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się osób fizycznych oraz kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- realizacji uchwał podjętych przez Radę i Zarząd Powiatu w Legionowie w sprawach związanych z działalnością centrum,
- współpracy z organizacjami rządowymi i pozarządowymi, stowarzyszeniami i fundacjami,
- podejmowania doraźnych działań wynikających z aktualnych potrzeb mieszkańców, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- zapewnienia mieszkańcom powiatu bieżących informacji dotyczących działalności centrum, w tym rehabilitacji społecznej i zawodowej, praw i przywilejów należnych osobom objętym jego działalnością.

Ośrodki Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu legionowskiego funkcjonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sroczku i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Nieporęcie, Wieliszewie i Jabłonie. Ośrodki pomocy społecznej są głównym ogniwem skupiającym mieszkańców powiatu, którzy samodzielnie nie mogą sobie poradzić z problemami życia codziennego. Mają oni możliwość skorzystania z pomocy w formie pracy socjalnej, poradnictwa np. psychologicznego, prawnego, terapeutycznego, itp... oraz świadczeń pieniężnych przysługujących osobom i rodzinom spełniającym warunki i kryteria określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.). Prowadzenie i utrzymywanie przez każdą gminę ośrodka pomocy społecznej należy do zadań własnych o charakterze obowiązkowym samorządu (przy wsparciu organów rządowych) i wynika z powyższej ustawy, która reguluje zadania z zakresu pomocy społecznej i zasady przyznawania pomocy.

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej jest uzależnione od spełnienia warunku określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej określającego wysokość kryterium dochodowego osoby lub rodziny. Zgodnie z tym przepisem prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają ustawowych kryteriów dochodowych. Pomoc może być udzielona osobie lub rodzinie z powodów wymienionych w art. 7 przywoływanej ustawy lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej. Powodem udzielania pomocy może być m.in.:

- ubóstwo,
- sieroctwo,
- bezdomność,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- przemoc w rodzinie,
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,

- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- alkoholizm lub narkomania,
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa.

Źródłem danych dotyczących liczby rodzin i liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z powodów wymienionych w katalogu ustawowym jest ocena zasobów pomocy społecznej sporządzona przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej na podstawie sprawozdań poszczególnych samorządów gminnych i powiatowych. Ocena zasobów pomocy społecznej jest szerokim zbiorem danych z różnych źródeł takich jak: sprawozdania resortowe, dane GUS, dane własne jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Dom Dziecka w Chotomowie

Pieczą zastępczą w formie instytucjonalnej w powiecie legionowskim sprawowana jest przez placówkę opiekuńczo-wychowawczą - Dom Dziecka im. Ojca Świętego Piusa XI w Chotomowie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej - Prowincja Łódzka (umowa Nr ZD.421.3.9.2015 z dnia 15 grudnia 2015 roku).

Placówka opiekuńczo-wychowawcza funkcjonuje w oparciu o rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720), które określa między innymi organizację, tryb kierowania, standardy opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jest to placówka typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi (planowa liczba miejsc - 30). Obejmuje opieką całodobową dzieci i młodzież pozbawioną trwale lub okresowo opieki ze strony rodziny naturalnej. W skład placówki wchodzi grupa socjalizacyjna - 24 miejsca oraz grupa interwencyjna - 6 miejsc. Dom Dziecka w Chotomowie ma charakter koedukacyjny, przeznaczony dla dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 18 lat oraz w przypadku kontynuowania nauki przez wychowanków w/w placówki, do 25 roku życia.

Za pobyt dzieci z innych powiatów przebywających w Domu Dziecka w Chotomowie, na podstawie zawieranych porozumień, koszty utrzymania ponoszą powiaty na terenie, których dzieci zamieszkiwały przed umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej.

Kierując się dobrem dzieci trafiających do placówki na terenie powiatu legionowskiego, podejmowane są działania mające na celu powrót małoletnich do rodzin naturalnych oraz usamodzielnianie się pełnoletnich wychowanków. W wielu przypadkach DD

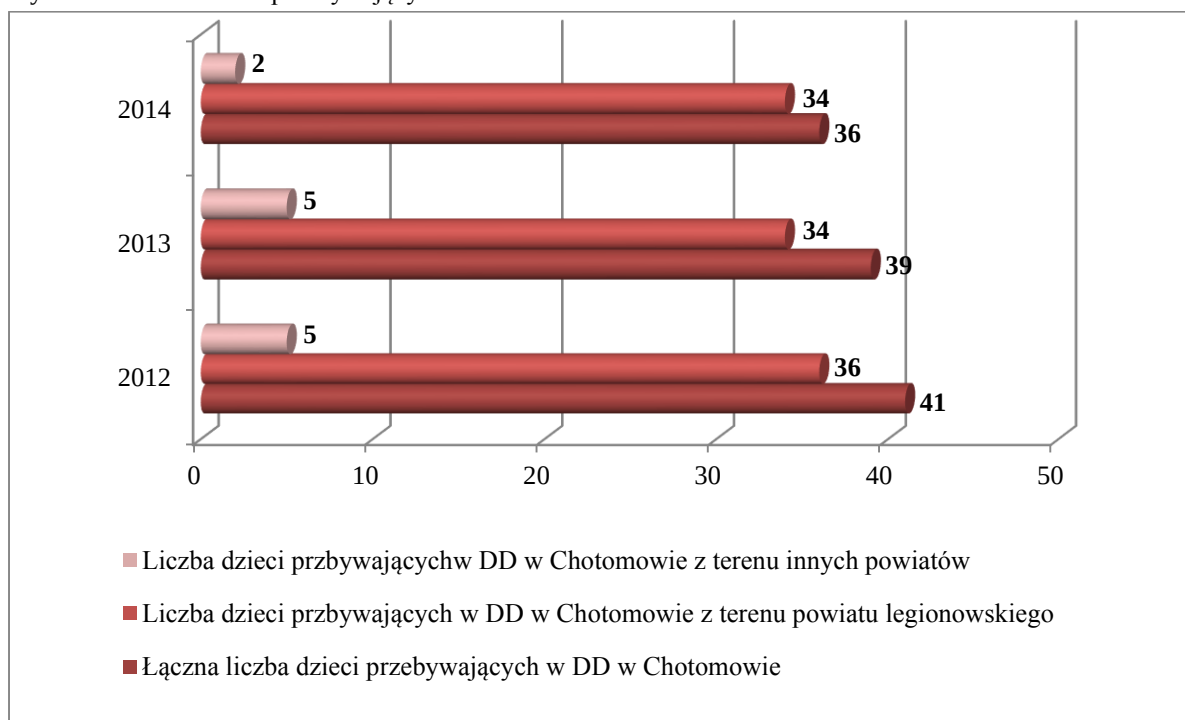
podejmuje jak najszybsze kroki dążące do uregulowania sytuacji opiekuńczo-prawnej dzieci i skierowania ich do adopcji lub rodzinnej formy pieczy zastępczej.

Tabela 3: Dzieci przebywające w Domu Dziecka w Chotomowie w latach 2012-2014 oraz średni miesięczny koszt utrzymania

Rok	Łączna liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Chotomowie	Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Chotomowie z terenu powiatu legionowskiego	Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Chotomowie z terenu innych powiatów	Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w Domu Dziecka w Chotomowie
2012	41	36	5	3.239,00 zł
2013	39	34	5	3.239,00 zł
2014	36	34	2	3.424,00 zł

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie - roczne sprawozdania do GUS 2012-2014

Wykres 6: Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Chotomowie w latach 2012-2014

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie - roczne sprawozdania do GUS 2012-2014

Dom Pomocy Społecznej „Kombatant”

Do zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat należy prowadzenie oraz rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, a także umieszczanie w nich skierowanych przez gminy osób. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby

lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Zakres i rodzaj usług świadczonych przez domy pomocy społecznej jest jednym z najszerszych pod względem usług świadczonych przez jednostki pomocy społecznej. Sprawia to, iż domy pomocy społecznej są jednostkami specjalistycznymi, zapewniającymi pomoc we wszystkich sferach związanych z godnym życiem człowieka.

Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie to wysokiej klasy placówka prowadząca działalność na rzecz osób starszych i przewlekle, somatycznie chorych. Dom dysponuje 96 miejscami, w tym 71 jednoosobowymi pokojami (każdy wyposażony w łazienkę z prysznicem oraz balkon). Placówka to nowoczesny budynek pozbawiony barier architektonicznych, otoczony rozległym ogrodem oraz wyposażony w monitoring.

Zgodnie z art. 6 pkt. 15 ustawy o pomocy społecznej, średni miesięczny koszt utrzymania w domu pomocy społecznej to kwota rocznych kosztów działalności domu wynikająca z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu.

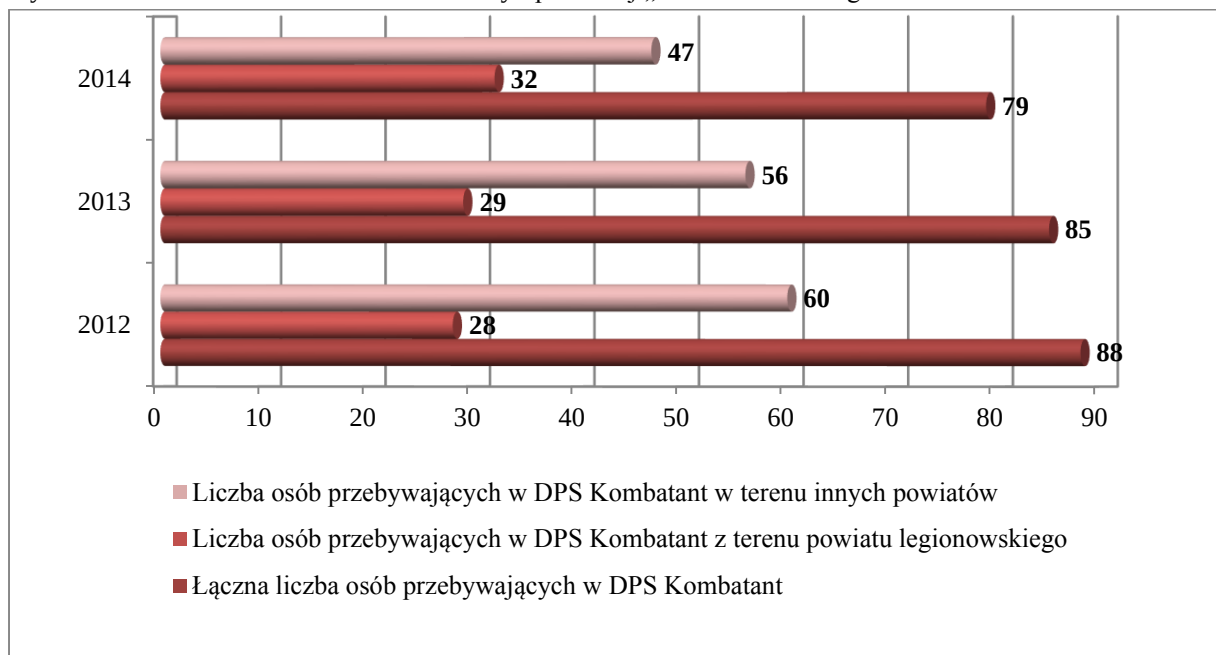
Osoby umieszczone ponoszą odpłatność za pobyt w placówce w wysokości 70% swojego dochodu. Od 1 stycznia 2004 roku kwotę różnicy między odpłatnością uiszczaną przez mieszkańca a pełnym kosztem utrzymania w placówce, ponosi rodzina lub gmina pochodzenia osoby umieszczonej. Organ gminy wydaje decyzje o skierowaniu do domu pomocy społecznej oraz o odpłatności za pobyt. Decyzje o umieszczeniu w placówce wydaje Starosta Powiatu Legionowskiego.

Tabela 4: Liczba mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie w latach 2012-2014 oraz średni miesięczny koszt utrzymania

Rok	Łączna liczba osób przebywających w DPS Kombatant	Liczba osób przebywających w DPS Kombatant z terenu powiatu legionowskiego	Liczba osób przebywających w DPS Kombatant z terenu innych powiatów	Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańców w DPS Kombatant
2012	88	28	60	3.508,69 zł
2013	85	29	56	3.513,90 zł
2014	79	32	47	3.513,90 zł

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie rocznych sprawozdań DPS 2012-2014

Wykres 7: Liczba mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie w latach 2012-2014

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie rocznych sprawozdań DPS 2012-2014

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Legionowie jest publiczną placówką oświatową (rejonową) udzielającą nieodpłatnie pomocy dzieciom i młodzieży ze szkół i przedszkoli mających siedzibę na terenie powiatu. Działalność poradni ma najszerszą ofertę diagnostyczną, ale również wspomaganie wszechstronnego rozwoju i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży. Na podstawie opinii i orzeczeń poradni, szkoły i przedszkola dostosowują wymagania dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - zapewniają im udział w zajęciach logopedycznych, korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno - wyrównawczych oraz udzielają wsparcia i pomocy w procesie nauczania.

Placówka funkcjonuje od 1 września 1967 roku, a z jej oferty korzystają mieszkańcy całego powiatu. Poradnia funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.) i aktów wykonawczych. Zadania poradni określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199).

Wykwalifikowani specjaliści: psycholodzy, pedagodzy, logopedzi i doradcy zawodowi zajmują się problematyką związaną z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży oraz udzielają pomocy w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Korzystanie z usług poradni jest nieodpłatne i nie wymaga skierowań. Badania odbywają się na podstawie indywidualnych zgłoszeń rodziców lub opiekunów prawnych, którzy decydują o przebiegu postępowania diagnostycznego i wnioskuje o wydanie opinii lub orzeczenia.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Legionowie na podstawie decyzji Mazowieckiego Kuratora Oświaty w Warszawie z 24 czerwca 2008 roku uzyskała uprawnienia do wydawania orzeczeń dzieciom z wadami wzroku, słuchu i z autyzmem.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Legionowie działa od 1 stycznia 2000 roku. Zespół realizuje zadania określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.), dotyczące orzekania o niepełnosprawności osób do 16 roku życia oraz o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia. Skład orzekający zespołu stanowią: przewodniczący, sekretarz, lekarze specjaliści, psycholodzy, pedagodzy, pracownicy socjalni i pracownicy administracyjni. Siedziba powiatowego zespołu mieści się w Domu Pomocy „Kombatant” w Legionowie.

Rocznie zespół rozpatruje około 1800 wniosków i wydaje podobną liczbę orzeczeń (ok. 20% stanowią orzeczenia dla osób poniżej 16 roku życia a ok. 80% orzeczenia dla osób powyżej 16 roku życia). Zespół wydaje również legitymacje dla osób posiadających orzeczenie (ok. 600 rocznie).

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Pierwszy Warsztat Terapii Zajęciowej w Legionowie funkcjonuje od 1996 roku. Uczestnikami warsztatu terapii zajęciowej jest 35 osób dorosłych niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym, realizujących zajęcia całorocznie w ośmiu pracowniach tematycznych, prowadzonych przez wykwalifikowany personel. Pracownie terapeutyczne

działające w WTZ to pracownia rękodzieła artystycznego, pracownia pielęgnacji roślin, pracownia plastyczna, pracownia kulinarna, pracownia ksero-introligatorska. Ponadto prowadzone są różnorodne zajęcia z fizjoterapii, z zakresu usprawniania ruchowego i muzykoterapii. Zajęcia terapeutyczne prowadzone są indywidualnie i grupowo w formie ćwiczeń oraz treningów z wykorzystaniem różnorodnych metod. Zajęcia są prowadzone i nadzorowane przez instruktorów i personel pomocniczy. Rada Programowa WTZ prowadzi ocenę postępów w rehabilitacji każdego uczestnika. Do uczestnictwa w warsztatach osoby niepełnosprawne są kwalifikowane przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, MOPS w Legionowie i Radę Programową WTZ. Warsztat zaznacza swoją wzrastającą aktywność w różnych formach na terenie powiatu prezentując swój dorobek przy okazji różnych imprez i wystaw.

Drugi Warsztat Terapii Zajęciowej w Legionowie funkcjonuje od 2015 roku przy Parafii Matki Bożej Fatimskiej w Legionowie i jest prowadzony przez Legionowskie Stowarzyszenie AMICUS. Warsztat przeznaczony jest dla 27 uczestników, a grupy zajęciowe nie liczą nie więcej niż pięć osób. Założeniem WTZ jest realizacja terapii indywidualnej i grupowej. Warsztat jest placówką pobytu dziennego osób niepełnosprawnych, od poniedziałku do piątku, z możliwością realizacji dodatkowych zajęć kulturalnych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych. Działania placówki ukierunkowane są na rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia oraz rozwijania zdolności pozwalających na częściowe samodzielne życie.

Ponadgminna Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego

Organem prowadzącym placówkę jest Krajowy Komitet Wychowania Resocjalizującego w Warszawie. Placówka funkcjonuje w Sroczku na podstawie umowy Nr ZD.421.3.10.2015 z dnia 15 grudnia 2015 roku i zapewnia dzienną opiekę 40 dzieci. Do ośrodka przyjmowane są dzieci bez skierowania. Udział dziecka w zajęciach mogą zgłaszać m.in.: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, kuratorzy, pedagog szkolny. Głównymi przyczynami uczęszczania dzieci do placówki są: trudne warunki materialne i mieszkaniowe, zaniedbania środowiskowe, konieczność udzielania pomocy w nauce. W placówce realizowane są programy socjoterapeutyczne, w których uczestniczą wychowankowie. Oprócz w/w programów podopieczni mogą korzystać z pomocy w odrabianiu lekcji szkolnych, biorą udział w zajęciach artystycznych, sportowo-rekreacyjnych. PSPWD czynna jest w każdym dniu

tygodnia, popołudniami, 4 godziny dziennie. Podopieczni mają zapewniony posiłek, a transport zapewnia wynajęty kierowca (dzieci pozostają pod opieką wychowawcy).

Powiatowy Urząd Pracy

Powiatowy Urząd Pracy działa w budynku Starostwa Powiatowego w Legionowie. Urząd posiada odpowiednie warunki lokalowe, które zapewniają komfort pracy oraz sprzyjają indywidualnemu podejściu w obsłudze klientów. W skład PUP wchodzi następujące działy:

- 1) referat ds. organizacyjnych, administracyjnych i kadr;
- 2) referat ewidencji, świadczeń i statystyki;
- 3) referat instrumentów rynku pracy;
- 4) centrum aktywizacji zawodowej (CAZ).

Powiatowy Urząd Pracy realizuje zadania państwa w zakresie zatrudnienia, przeciwdziałania bezrobociu i łagodzenia jego skutków. Pośrednictwo pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy polega w szczególności na:

- informowaniu bezrobotnych i poszukujących pracy o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy;
- inicjowaniu i organizowaniu kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami;
- współdziałaniu powiatowych urzędów pracy w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia i szkolenia na terenie ich działania;
- informowaniu bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach.

Pośrednictwo pracy opiera się na zasadach: bezpłatności, dostępności dla wszystkich, dobrowolności, równości i jawności. Zadania urzędu określa ustawa z dnia 14 grudnia 1994 roku o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (tj. Dz. U. z 2003 r., Nr 58, poz. 514 ze zm.). Na realizację zadań PUP otrzymuje środki finansowe z budżetu państwa, Funduszu Pracy.

Do zadań PUP należy:

- opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe;

- rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy;
- inicjowanie i wdrażanie instrumentów rynku pracy;
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy;
- inicjowanie i wspieranie tworzenia klubów pracy;
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie projektów lokalnych i innych działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych;
- opracowywanie analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady zatrudnienia oraz organów zatrudnienia;
- inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub łagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
- współdziałanie z powiatowymi radami zatrudnienia w zakresie promocji zatrudnienia oraz wykorzystania środków Funduszu Pracy;
- współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie odrębnych przepisów;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia;
- realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, w szczególności realizowanie zadań z zakresu udziału w sieci EURES;
- organizowanie i finansowanie szkoleń.

Przy realizacji zadań PUP współdziała z innymi instytucjami rynku pracy, organami administracji rządowej i samorządowej, PCPR, MOPS, PCIS, Powiatową Izbą Gospodarczą, Powiatową Radą Zatrudnienia w Legionowie, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców, poszczególnymi pracodawcami, fundacjami i stowarzyszeniami.

Dom Samotnej Matki i Dziecka

W strukturach Domu Zakonnego Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Najświętszej Maryi Panny z Gandino funkcjonuje Dom Samotnej Matki i Dziecka w Legionowie. Placówka funkcjonuje na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 roku w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. z 2005 r., Nr 43, poz. 418), regulaminu organizacyjnego, statutu oraz umowy Nr ZD.421.3.8.2015 roku z dnia 15 grudnia 2015 roku.

Dom jest miejscem czasowego pobytu dla matek i ich dzieci, przejściowo pozbawionych wystarczających warunków i środków do życia oraz normalnego funkcjonowania z powodu doznanej przemocy i oddziaływań patologicznych ze strony środowiska i najbliższej rodziny oraz kobiet oczekujących dziecka, które z tego powodu utraciły dotychczasowe miejsce zamieszkania. Dom Samotnej Matki i Dziecka w Legionowie przeznaczony jest dla dziesięciu mieszkańców powiatu legionowskiego. Przyjęcie do placówki odbywa się na podstawie decyzji o skierowaniu do domu. Dokumenty kwalifikujące kompletuje ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o umieszczenie w DSMiD.

Powiatowe Centrum Integracji Społecznej

Powiatowe Centrum Integracji Społecznej w Legionowie zostało powołane przez Radę Powiatu w Legionowie w lipcu 2014 roku jako samorządowy zakład budżetowy, prowadzący działalność odpłatną i nieodpłatną. PCIS funkcjonuje od sierpnia 2014 roku w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 r., Nr 43, poz. 225 ze zm.). Powstanie centrum sfinansowane zostało z Europejskiego Funduszu Społecznego. Liderem projektu jest Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Nadzieja”, a partnerami są: powiat legionowski, Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie.

Celem działalności PCIS jest włączenie na rynek pracy osób posiadających niskie kwalifikacje zawodowe lub nie posiadających doświadczenia zawodowego, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Centrum poprzez motywowanie do działań, podnoszenie wiary we własne siły i możliwości, stwarza szansę na wprowadzenie pozytywnej zmiany do własnego życia osobom, posiadającym potencjał społeczny i zawodowy. Dzięki PCIS osoby pozostające bez zatrudnienia, w tym długotrwale bezrobotne, korzystające z systemu wsparcia MOPS, mają szansę nabyć nowe umiejętności zawodowe oraz społeczne. W ramach centrum funkcjonują doradztwo: zawodowe, psychologiczne, socjalne i prawne oraz warsztaty zawodowe: gastronomiczny, opiekuńczy, gospodarczo-porządkowy i remontowo-budowlany).

W ramach projektu trwającego od października 2014 roku do czerwca 2015 roku uczestnicy (40 mieszkańców powiatu legionowskiego) wykonywali wszystkie działania bezpłatnie a każdy warsztat wykonał prace na rzecz instytucji użyteczności publicznej. Od lipca 2015 roku PCIS w ramach reintegracji zawodowej realizuje ustawową działalność komercyjną: usługową i handlową.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Serocku jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób upośledzonych umysłowo prowadzonym przez Zarząd Mazowieckiego Oddziału Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Warszawie. Jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat legionowski w zakresie prowadzenia ośrodków wsparcia. Ośrodek funkcjonuje na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 roku w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2010 Nr 238, poz. 1586), regulaminu organizacyjnego, statutu oraz umowy Nr ZD.3.3.2015 z dnia 29 października 2015 roku. ŚDS jest placówką pobytu dziennego, funkcjonującą pięć dni w tygodniu. Placówka przeznaczona jest dla 30 osób z niepełnosprawnością intelektualną, powyżej 18 roku życia, zamieszkujących na terenie powiatu legionowskiego. ŚDS świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Uczestnicy kierowani są do placówki na podstawie decyzji administracyjnych wydawanych przez dyrektora PCPR w Legionowie, ustalających okres korzystania z dostępnych form wsparcia oraz odpłatność.

Mieszkania chronione

Mieszkania chronione funkcjonują na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 roku w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2012 r., poz. 305) oraz regulaminów organizacyjnych. Pobyt w mieszkaniu chronionym ma na celu przygotowanie podopiecznych do samodzielnego życia oraz integrację ze środowiskiem. Zakres działania mieszkań chronionych obejmuje: zapewnienie możliwości całodobowego pobytu poprzez zabezpieczenie miejsca tymczasowego pobytu na okres 12 miesięcy z możliwością przedłużenia oraz umożliwienie nabycia umiejętności samodzielnego rozwiązywania trudności życiowych, emocjonalnych i rodzinnych.

W strukturach Legionowskiego Centrum Charytatywno-Opiekuńczego Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej funkcjonuje mieszkanie chronione dla trzech pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej (umowa ZD.421.3.7.2015 z dnia 15 grudnia 2015 roku).

Natomiast Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Najświętszej Maryi Panny z Gandino prowadzi mieszkanie chronione dla trzech pełnoletnich wychowanek pieczy zastępczej (umowa ZD.421.3.6.2015 z dnia 15 grudnia 2015 roku).

2.3. Rodzinna piecza zastępcza

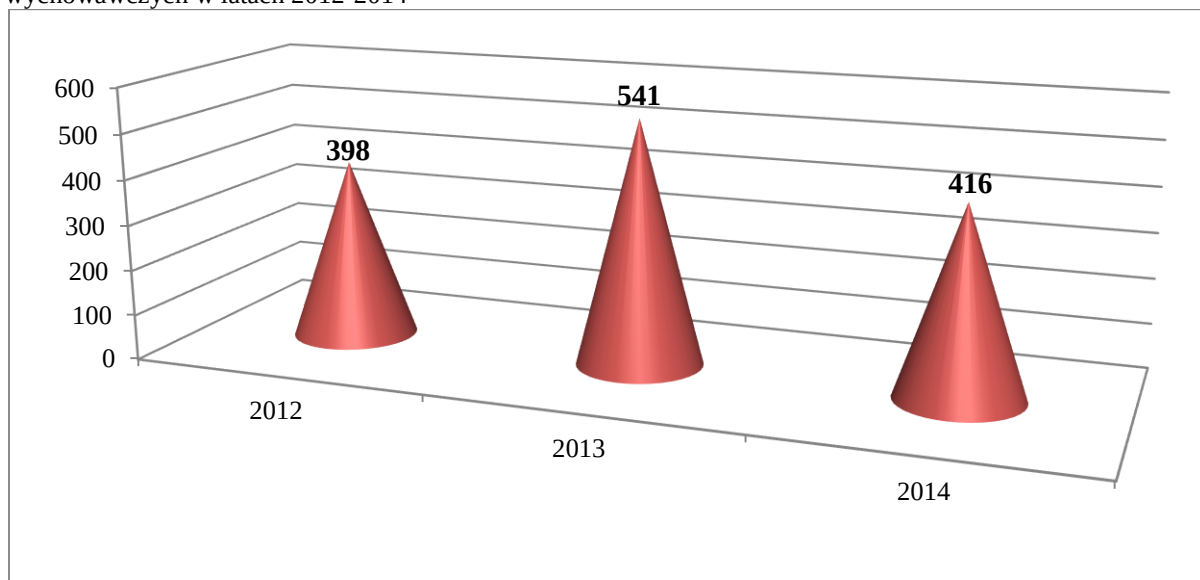
„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”², zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.), w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, którą organizuje powiat. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej lub trwałej opieki i wychowania dzieciom oraz wsparcia ich rodzinom, które w danej sytuacji tego potrzebują.

System pieczy zastępczej uwzględnia trzy poziomy oddziaływania: gminny, powiatowy, samorządu województwa. Zgodnie z ustawą, gmina zobowiązana jest do działań z zakresu profilaktyki rodzinnej. Powyższe działanie jest realizowane przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Przywoływana ustawa wprowadziła stanowisko asystenta do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystenci pracują z rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Ponadto gmina może zapewnić dzieciom pobyt w placówkach wsparcia dziennego (np. świetlicach, klubach środowiskowych, ogniskach wychowawczych, itp.), które odpowiednio zagospodarowują czas wolny oraz pomagają w nauce, przy stałej współpracy z rodzicami. Praca z rodziną jest prowadzona m.in. w formie: poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej, treningu umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców.

² Preambuła do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.)

W 2012 roku, 398 rodzin korzystało z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W kolejnych latach, liczba rodzin kształtowała się następująco – 2013 rok – 541; 2014 rok – 416.

Wykres 8: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2012-2014

W sytuacjach kiedy działania na poziomie gminy nie przynoszą oczekiwanych rezultatów (rodzina naturalna nie jest w stanie wypełnić swoich podstawowych funkcji), nad dziećmi organizowana jest opieka zastępcza. Następuje to na poziomie powiatu i może mieć charakter m.in. rodzinnej pieczy zastępczej. Dzieci potrzebujące opieki i wsparcia znajdują ją w rodzinach zastępczych, które bezpośrednio współpracują z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie.

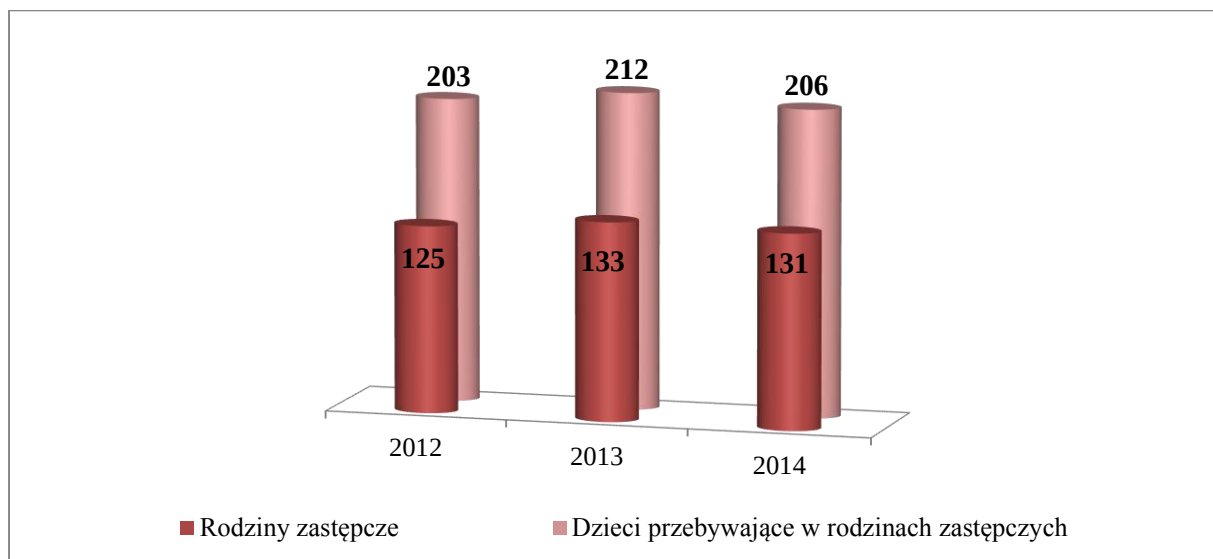
Umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczeń sądów. W przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a Starostą Legionowskim.

Tabela 5: Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014 oraz łączna kwota świadczeń

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	Łączna kwota świadczeń
2012	125	203	2.189.753,00 zł
2013	133	212	2.308.762,00 zł
2014	131	206	2.341.453,00 zł

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie - roczne sprawozdania do GUS 2012-2014

Wykres 9: Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie - roczne sprawozdania do GUS 2012-2014

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym zawodowe rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe rodziny specjalistyczne,
- rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie. Spokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze tworzone są przez dziadków lub rodzeństwo dziecka; rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe tworzą osoby niespokrewnione lub dalsi krewni.

Tabela 6: Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego, z podziałem na typy rodzin

Typ rodziny	Jabłonna		Legionowo		Nieporęt		Serock		Wieliszew	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodziny spokrewnione	7	12	43	58	5	6	10	13	4	5
Rodziny niezawodowe	12	14	22	26	6	10	4	5	4	7
Rodziny zawodowe	2	11	4	15	1	3	2	6	2	7
Ogółem	21	37	69	99	12	19	16	24	10	19

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie - 2015 rok

Tabela 7: Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego, umieszczone na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dzieci częściowo finansowane przez gminy)

Typ rodziny	Jablonna		Legionowo		Nieporęt		Serock		Wieliszew	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodziny spokrewnione	1	1	13	13	1	1	2	2	0	0
Rodziny niezawodowe	0	0	5	5	1	1	0	0	1	2
Rodziny zawodowe	2	2	3	7	0	0	2	4	1	1
Ogółem	3	3	21	25	2	2	4	6	2	3

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie - 2015 rok

Najważniejszym zadaniem osób podejmujących się opieki zastępczej jest przygotowanie dzieci do:

- godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia;
- pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki;
- nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami w celu łagodzenia skutków doświadczania zmiany, straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- zaspokajania potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, edukacyjnych i kulturowo-rekreacyjnych.

Rodziny zastępcze szkolą się do wypełniania powierzanej im funkcji, przygotowują się m.in. do pracy z rodziną naturalną umożliwiającą dziecku powrotu do domu. W sytuacji braku możliwości powrotu do środowiska naturalnego, opiekunowie zastępczy wspólnie z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, dążą do zastosowania trwałych rozwiązań w opiece nad dziećmi i jak najszybszego uregulowania sytuacji opiekuńczo-prawnej w celu rozpoczęcia procesu przysposabiającego.

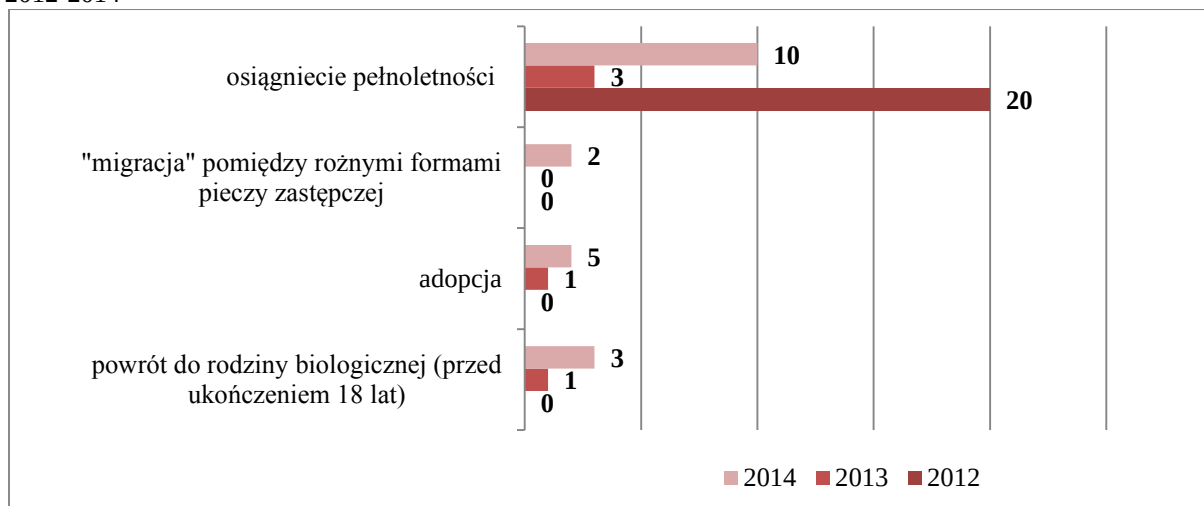
Tabela 8: Okres przebywania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego w 2014 roku

Rodzaj rodziny	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej						
	Łączna liczba dzieci	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
Rodziny zastępcze spokrewnione	99	3	0	1	6	7	82
Rodziny zastępcze niezawodowe	65	1	5	2	7	2	48

Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	52	1	0	6	1	11	33
specjalistyczne	9	0	0	5	0	0	4

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie - 2014 rok

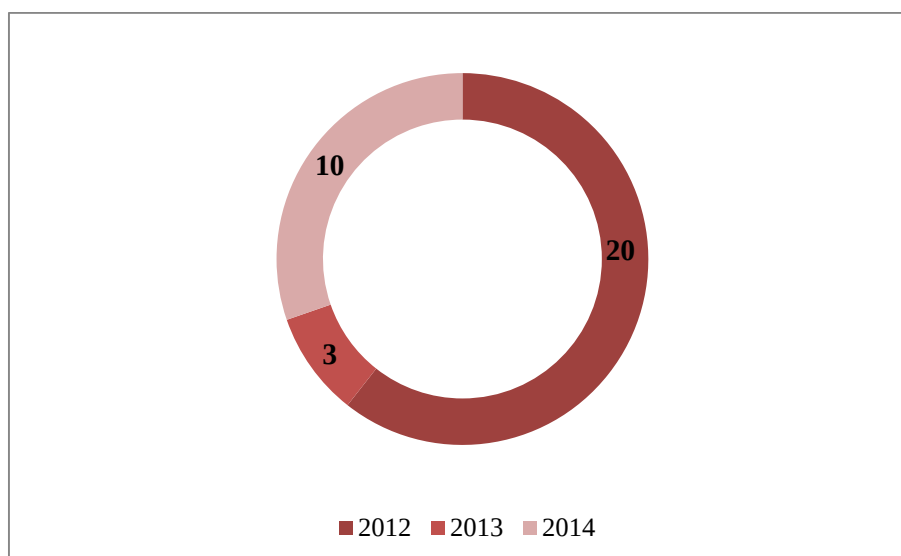
Wykres 10: Dzieci, które opuściły rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie - roczne sprawozdania do GUS 2012-2014

Objęcie dziecka pieczą zastępczą następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność pozostając w pieczy zastępczej, może jednak przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, nie dłużej niż do ukończenia 25-go roku życia, pod warunkiem kontynuowania edukacji, bądź przygotowania zawodowego, za zgodą – odpowiednio - rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. Część wychowanków, podejmując decyzje o pełnym usamodzielnieniu, opuszcza rodziny zastępcze. Osoby te, mogą wnioskować o pomoc na kontynuowanie nauki i korzystać z innych form pomocy gwarantowanych w procesie usamodzielnienia (m.in.: zagospodarowanie, usamodzielnienie, mieszkanie chronione).

Wykres 11: Usamodzielnieni wychowankowie z rodzin zastępczych w latach 2012-2014

*Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie
- roczne sprawozdania do GUS 2012-2014*

2.4. Sytuacja osób niepełnosprawnych i starszych

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) osoba niepełnosprawna to taka, która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie „normalnego” życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej.

W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków, czy też nieprawidłowych warunków życiowych nie mają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Osoby te określa się najczęściej terminem „osób niepełnosprawnych” - rozumiejąc niepełnosprawność jako czasowe lub trwałe obniżenie sprawności psychofizycznych funkcji organizmu.

Marginalizacja społeczna spowodowana dyskryminacją i niedostatecznym systemem wsparcia uniemożliwia osobom niepełnosprawnym oraz z zaburzeniami psychicznymi aktywny udział w życiu społecznym.

Realizacja działań na rzecz włączenia osób niepełnosprawnych oraz z zaburzeniami psychicznymi w życie społeczne i zawodowe przyczyni się do przeciwdziałania dyskryminacji oraz umożliwi pełne uczestnictwo we wszystkich sferach aktywności człowieka, w aspekcie indywidualnym, społecznym i zawodowym.

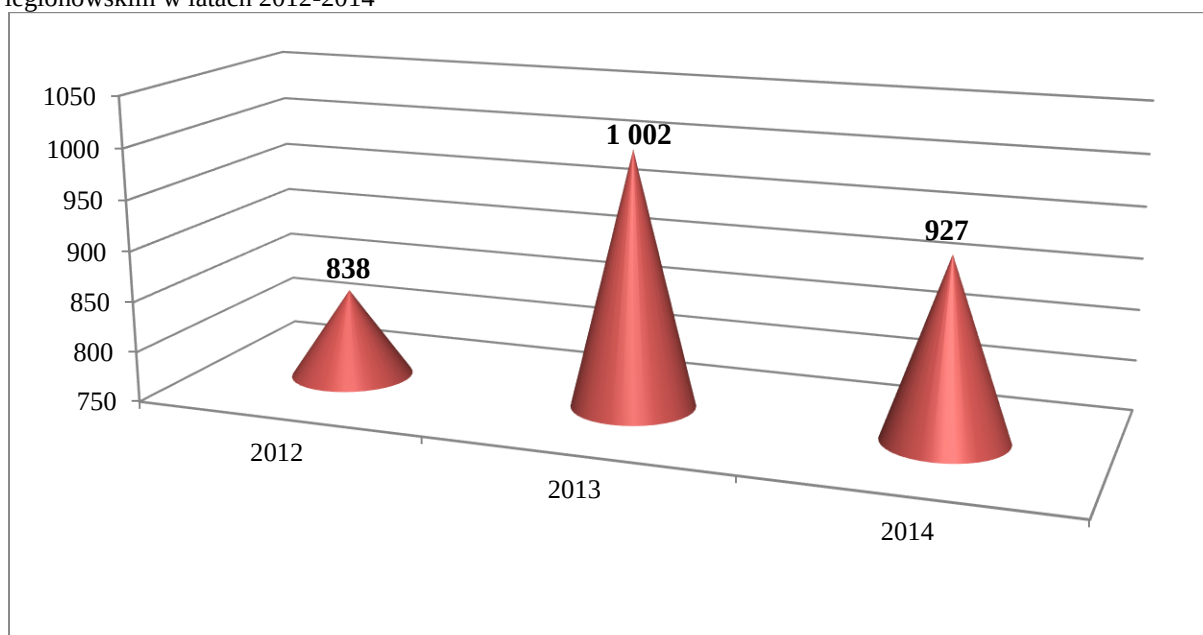
Polityka społeczna wobec niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych to zorganizowane, kompleksowe i międzysektorowe działania władz publicznych oraz innych podmiotów społecznych, służące kształtowaniu, poprawie, ochronie warunków i jakości życia

oraz statusu społecznego osób niepełnosprawnych, a także umożliwiające jednostkom z ograniczoną sprawnością dostęp do niezbędnych świadczeń i usług zdrowotno-socjalnych oraz rozwiązań technologiczno-organizacyjnych utrzymujących i zwiększających szansę niezależnego funkcjonowania oraz aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Podstawowym wykładnikiem i narzędziem realizacji polityki społecznej na rzecz ludzi niepełnosprawnych jest wsparty odpowiednią infrastrukturą legislacyjno-instytucjonalną proces rehabilitacji leczniczej, psychologicznej, społecznej i zawodowej. Rehabilitacja ta obejmuje różne formy wsparcia: poradnictwo społeczne, prawne i psychologiczne oraz edukację i przygotowanie zawodowe, a także umożliwiające samodzielne poruszanie się, komunikowanie się z otoczeniem i prowadzenie niezależnego, codziennego życia.

Według ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, łączna liczba niepełnosprawnych zamieszkujących powiat legionowski wynosiła 7 866 osób. Ostatnie dane o liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności kształtują się następująco: 838 – 2012 rok; 1 002 – 2013 rok; 927 – 2014 rok.

Wykres 12: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w powiecie legionowskim w latach 2012-2014

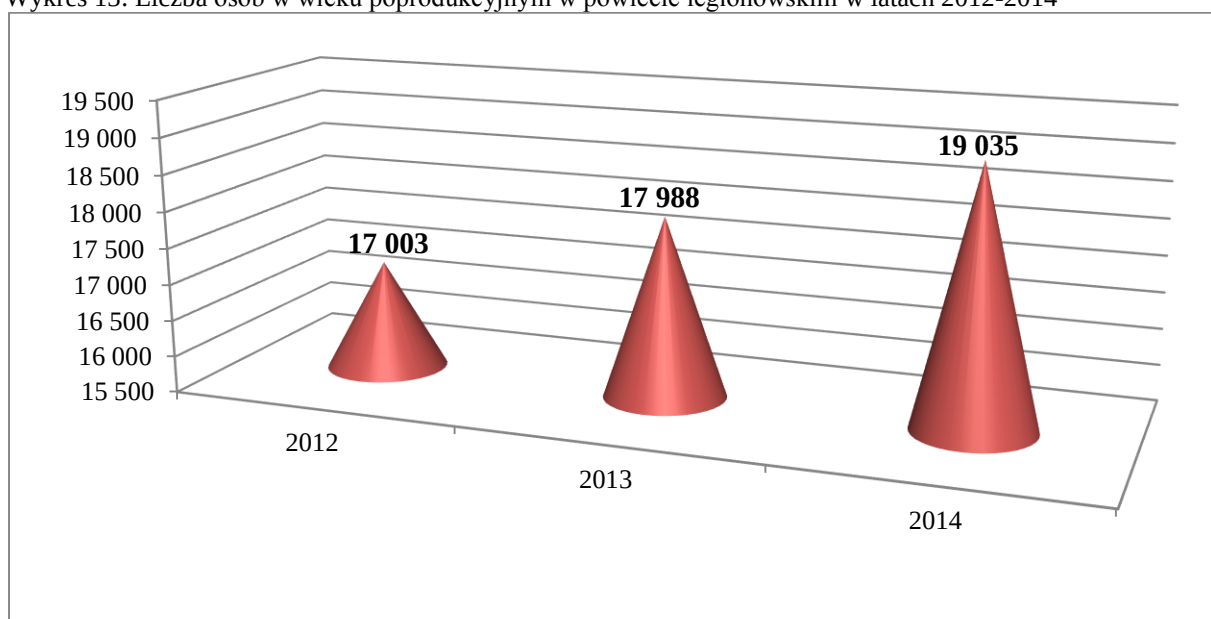

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Starzenie się społeczeństwa jest powszechnym i nieodwracalnym faktem demograficznym. Stanowi jeden z podstawowych problemów współczesnych czasów. „Starość społeczna” jest zjawiskiem relatywnie nowym, ze względu na liczbę osób dożywających tzw. sędziwego wieku – powyżej 85 lat. Istnieje obawa, iż niski przyrost naturalny i wydłużenie

życia nie gwarantują nawet zastępowalności pokoleń. Wraz ze starzejącym się społeczeństwem będzie wzrastała liczba osób chorych, niepełnosprawnych, potrzebujących pomocy. Należy pamiętać, że opieka nad człowiekiem starym i chorym, potrzebującym pomocy jest prawem każdego człowieka i jednocześnie obowiązkiem społeczeństwa. W związku z powyższym, rolą powiatu jest podjęcie skutecznych działań gwarantujących seniorom należne miejsce w społeczeństwie, możliwość zaspokajania potrzeb i poprawę jakości życia. W powiecie legionowskim liczba osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie rośnie: 2012 rok – 17 003 osoby; 2013 rok – 17 988 osób; 2014 rok – 19 035 osób.

Wykres 13: Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie legionowskim w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Osoby niepełnosprawne i starzejące się społeczeństwo stanowią wyzwanie w procesie planowania strategicznego. Dbłość o potrzeby w/w grup wymusza zmiany w usługach publicznych oraz świadomości i podejściu społecznym.

2.5. Ochrona zdrowia i profilaktyka

Profilaktyka zdrowotna obejmuje działania zapobiegające chorobom, dzięki ich wczesnemu wykrywaniu i leczeniu oraz utrwalaniu prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia. Jest ona skierowana do osób w różnym wieku i w różnym stanie zdrowia. Profilaktyka zdrowotna przynosi największe korzyści w prawidłowym rozwoju i funkcjonowaniu dzieci i dorosłych, ponieważ zapobiega zaburzeniom we wszystkich strefach zdrowia organizmu.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) pod pojęciem zdrowia kryje się całkowity dobrostan człowieka (psychiczny, fizyczny i społeczny). Współczesna medycyna działa prężnie nie tylko w formie leczenia, lecz także profilaktyki.

Dzięki działaniom prewencyjnym społeczeństwo osiąga bardzo duże korzyści:

- poprawę świadomości zdrowotnej społeczeństwa,
- obniżenie kosztów leczenia,
- zmniejszenie liczby zachorowań osób z powikłaniami chorobowymi, niepełnosprawności i zgonów,
- zwiększenie odsetka wykrywalności chorób we wczesnym stadium oraz wyleczeń.

Na terenie powiatu legionowskiego, według danych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego - Ocena zabezpieczenia opieki zdrowotnej w województwie mazowieckim w 2012 roku, liczba placówek podstawowej opieki zdrowotnej (kontrakty z NFZ) kształtowała się następująco: podmioty lecznictwa publicznego – 5, liczba osób przypadających na podmiot lecznictwa publicznego – 21 978; podmioty lecznictwa niepublicznego – 10, liczba osób przypadających na podmiot lecznictwa niepublicznego – 10 989; placówki podstawowej opieki zdrowotnej – 18, liczba osób przypadających na POZ – 6 105.

W powiecie legionowskim w 2012 roku funkcjonowało 77 poradni specjalistycznych, z czego 11 poradni oferujących usługi położnicze i ginekologiczne, 10 oferujących usługi rehabilitacji medycznej, 8 oferujących usługi urazowo-ortopedyczne, 6 oferujących usługi okulistyczne, 6 oferujących usługi otolaryngologiczne, po 5 – chirurgii ogólnej, dermatologii, kardiologii i neurologii, 4 – diabetologii i psychiatrii, 1 poradnia alergologii i reumatologii. Dostępność usług w poradniach specjalistycznych w 2012 roku była ograniczona ze względu na długi czas oczekiwania na wizytę. Ratownictwo medyczne w powiecie wykonują obecnie 4 zespoły: po dwa zespoły podstawowe i specjalistyczne. Stacjonują na terenie: Legionowa, Jabłonna, Zegrza i Sierocka. Pacjenci wymagający Szpitalnego Oddziału Ratunkowego dowożeni są do Mazowieckiego Szpitala Bródnowskiego w Warszawie oraz do Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Szpitala Powiatowego w Nowym Dworze Mazowieckim.

Na terenie powiatu legionowskiego działa Mazowiecki Szpital Onkologiczny - szpital położony w gminie Wieliszew na terenie powiatu. Zgodnie z profilem szpital udostępnia różne metody leczenia nowotworów: chirurgiczne, radioterapie, chemioterapie, ambulatoryjną opiekę specjalistyczną, profilaktyczne programy zdrowotne. Placówka rozpoczęła działalność 4 stycznia 2010 r. Dysponuje 175 łózkami szpitalnym, 9 łózkową salą pooperacyjną, 4 salami operacyjnymi oraz 10 łózkowym Oddziałem Anestezjologii i Intensywnej Terapii. W swej

strukturze posiada również Zakład Radioterapii, wyposażony w 4 akceleratory, Pracownię Brachyterapii wyposażoną w HDR, Zakład Diagnostyki Obrazowej oraz Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej.

Od 2001 roku powiat legionowski jest bardzo zaangażowany w promocję i ochronę zdrowia. Samorządowy Program Promocji Zdrowia w zakresie prewencji chorób nowotworowych, kardiologiczny i otyłości, był realizowany wspólnie z gminami w latach 2001-2010. Od 2011 roku prowadzony jest Powiatowy Program Promocji Zdrowia. W ramach w/w programu prowadzone są akcje informacyjne dla mieszkańców, badania profilaktyczne, co ma na celu poprawę stanu zdrowia oraz zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców powiatu - poprawę jakości życia. Świadczenia w ramach programu prowadzone są w przy współpracy z zakładami opieki zdrowotnej, instytucjami, przedsiębiorcami prywatnymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Ochrona zdrowia i profilaktyka to jedna z istotnych dziedzin strategii rozwiązywania problemów społecznych. Dlatego też dane z 2014 roku dotyczące osób korzystających ze świadczeń zdrowotnych w ramach PPPZ – tylko 3% mieszkańców powiatu, świadczą o potrzebie rozwoju działań na rzecz promocji zdrowia.

2.6. Edukacja

Edukacja jest procesem zdobywania wiedzy polegający na pozyskiwaniu niezbędnych informacji w szkole lub poza nią. Jest to proces wychowawczy, opierający się głównie na kształtowaniu rozwoju intelektualnego. Edukacja – kształcenie, jest narzędziem do przekazania wiedzy kształtującej określone cechy i umiejętności.

Na terenie powiatu legionowskiego znajduje się dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa, umożliwiająca stosunkowo łatwy dostęp do placówek edukacyjnych. Powiat wyróżnia się wysokim odsetkiem (85%) dzieci w wieku od 3 do 5 roku życia, objętych edukacją przedszkolną. Szkoły ponadgimnazjalne mają ciekawą ofertę dla młodzieży, kształcenia na różnorodnych profilach. Oferta edukacyjna na terenie powiatu umożliwia także osobom dorosłym uzupełnienie wykształcenia. Na terenie powiatu funkcjonuje również Powiatowy Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Legionowie, w którym organizowana jest nauka i wychowanie dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, posiadającej orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

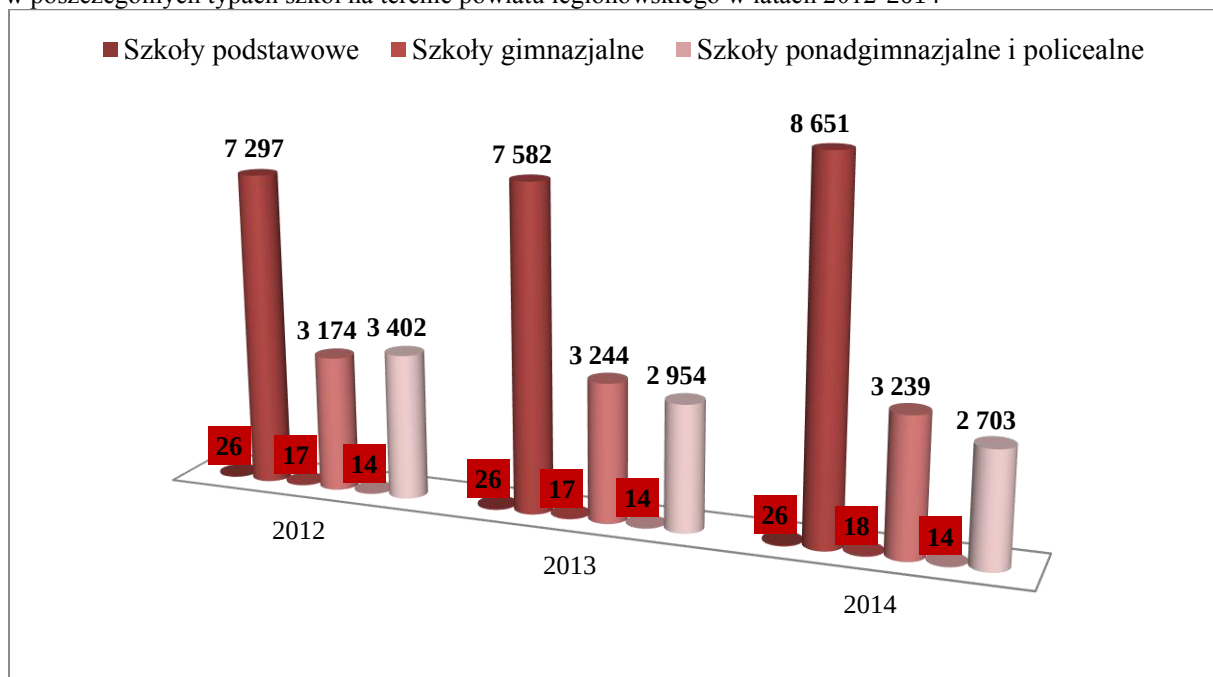
W roku szkolnym 2013/2014 na terenie powiatu legionowskiego działało 26 szkół podstawowych - 8 651 uczniów, 18 gimnazjów - 3 239 uczniów oraz 14 szkół ponadgimnazjalnych i policealnych - 2 703 uczniów.

Tabela 9: Liczba szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i policealnych oraz uczniów w poszczególnych typach szkół na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014

Rok	Liczba szkół podstawowych	Liczba uczniów	Liczba gimnazjów	Liczba uczniów	Liczba szkół ponadgimnazjalnych i policealnych	Liczba uczniów
2012	26	7 297	17	3 174	14	3 402
2013	26	7 582	17	3 244	14	2 954
2014	26	8 651	18	3 239	14	2 703

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 14: Liczba szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i policealnych oraz uczniów w poszczególnych typach szkół na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Analiza danych wskazuje, że mimo wzrostu liczby uczniów szkół podstawowych zmniejsza się liczba osób kontynuujących naukę w szkołach ponadgimnazjalnych i policealnych. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest niewystarczająca oferta kształcenia zawodowego w szkołach na terenie powiatu legionowskiego. Istnieje również zapotrzebowanie na nauczanie dzieci i młodzieży w specjalnych ośrodkach, którymi powiat legionowski aktualnie nie dysponuje. Na terenie powiatu brakuje placówek typu – młodzieżowy ośrodek

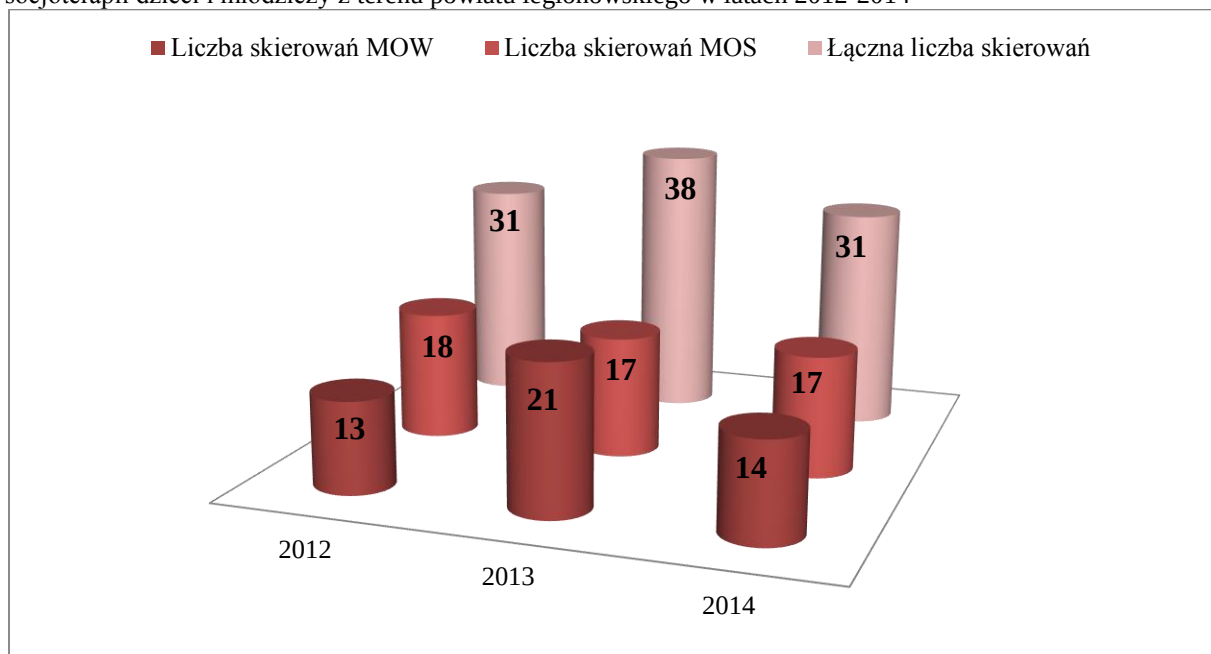
socjoterapii, czy młodzieżowy ośrodek wychowawczy. W latach 2012-2014 starosta legionowski wydał łącznie 100 skierowań do MOW-ów i MOS-ów, które były realizowane na terenie innych powiatów.

Tabela 10: Liczba skierowań do młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii dzieci i młodzieży z terenu powiatu legionowskiego w latach 2012-2014

Rok	Liczba skierowań		
	Łącznie wszystkie placówki	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	Młodzieżowe ośrodki socjoterapii
2012	31	13	18
2013	38	21	17
2014	31	14	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 15: Liczba skierowań do młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii dzieci i młodzieży z terenu powiatu legionowskiego w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Powyższe dane świadczą o ważności zmian jakie muszą być dokonane w obszarze edukacji, dlatego również ta dziedzina powinna zostać uwzględniona przy planowaniu strategii rozwiązywania problemów społecznych.

2.7. Bezpieczeństwo publiczne

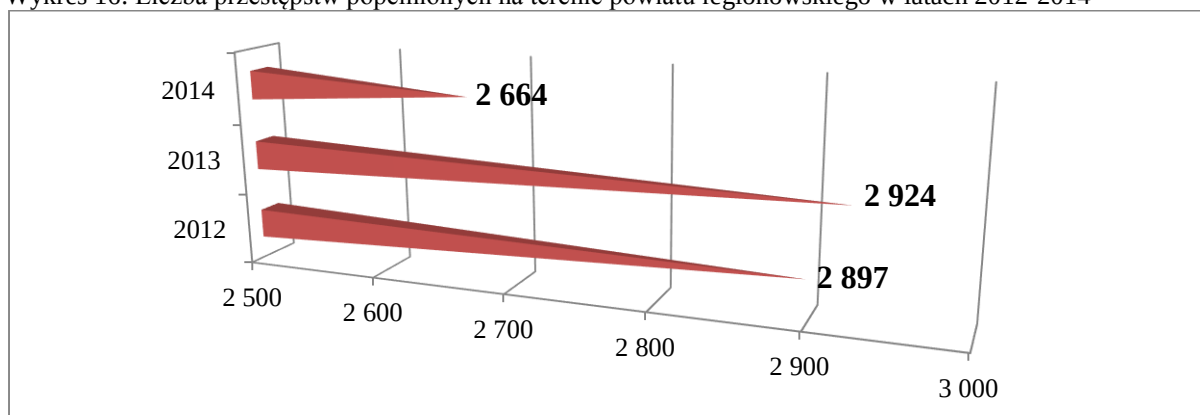
Pojęcie bezpieczeństwa publicznego występuje w aktach normatywnych zarówno rangi ustawowej, jak też w aktach prawnych niższego rzędu. Utrzymanie bezpieczeństwa publicznego jest jednym z najstarszych zadań publicznych wiążącym się ściśle z podstawową funkcją władzy publicznej. Choć nie zostało dotychczas w sposób precyzyjny określone w przepisach prawa, oznacza najważniejsze zadanie państwa i jego najważniejszą funkcję. Ustawodawcy w licznych przepisach posługują się tym pojęciem, przy czym jego zakres jest bardzo często wieloznaczny: społeczne, ekonomiczne, cywilne, itp...

Zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu legionowskiego realizowane są przez służby, stráže i inspekcje powiatowe, regionalne lub rejonowe. Najważniejszą służbą dbającą o bezpieczeństwo mieszkańców powiatu jest Komenda Powiatowa Policji w Legionowie, której podlegają komisariaty policji w Serocku, Nieporęcie, Wieliszewie i Jabłonie. Wsparciem dla policji jest Straż Miejska w Legionowie i Serocku oraz Straż Gminna w Nieporęcie.

O bezpieczeństwo mieszkańców dba także Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Legionowie. W powiecie działa 15 jednostek ratowniczo-gaśniczych Ochotniczej Straży Pożarnej (11 włączono do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego). Powiat legionowski posiada również prężnie działające Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe z siedzibą w Zegrzu, które dba o szczególne bezpieczeństwo na akwenach.

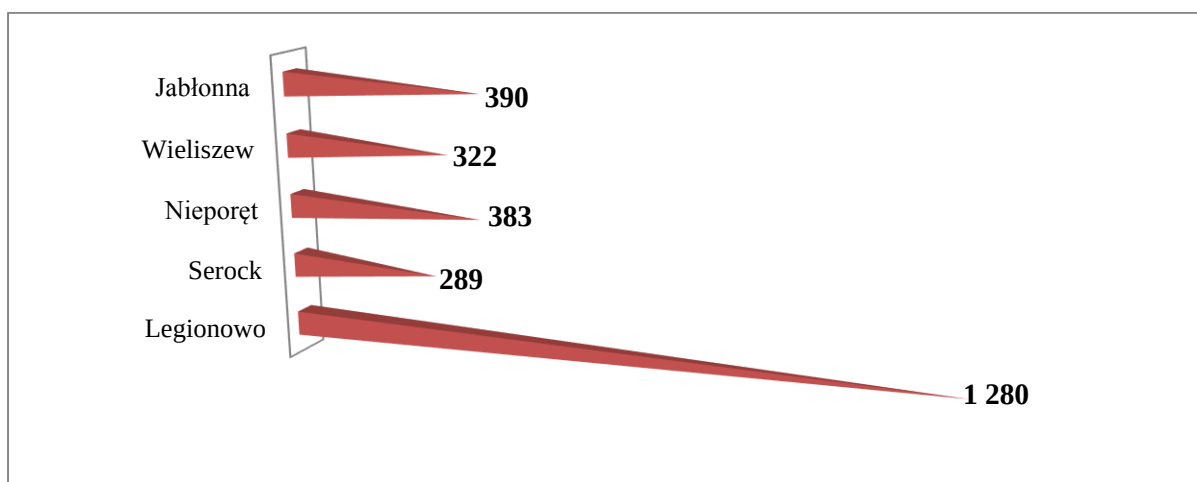
Dane dotyczące stanu bezpieczeństwa na terenie powiatu legionowskiego świadczą o ogólnej tendencji spadkowej liczby przestępstw. Pozostaje jednak niezmiennym, iż w/w obszar ma wpływ na jakość życia społecznego dzieci i dorosłych, dlatego też powinien znaleźć swoje miejsce w planowaniu strategicznym na lata 2016-2025.

Wykres 16: Liczba przestępstw popełnionych na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Legionowie

Wykres 17: Liczba przestępstw popełnionych w gminach powiatu legionowskiego w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Legionowie

2.8. Rynek pracy i bezrobocie

Bezrobocie jest definiowane najczęściej jako brak równowagi pomiędzy stroną podażową a stroną popytową rynku pracy lub jako sytuacja, w której część osób w wieku produkcyjnym jest skłonna podjąć pracę a nie znajduje zatrudnienia. Czynniki wpływające na powstawanie i istnienie bezrobocia to m.in.: koniunktura na rynku pracy, polityka gospodarcza, niewłaściwe dostosowanie lokalizacji miejsc pracy do obszarów zamieszkania danej grupy ludności, niedostateczne kwalifikacje potencjalnych pracowników, niska mobilność pozostających bez pracy.

Bezrobocie jako zjawisko szkodliwe społecznie stanowi bezpośrednią przyczynę ubóstwa materialnego i tym samym zaburza możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka, powodując zagrożenie marginalizacji lub wykluczenia społecznego. Pojawienie się bezrobocia w rodzinach, oznacza nie tylko utratę (czasem) jedyne źródła utrzymania, ale prowadzi również do utraty bezpieczeństwa socjalnego.

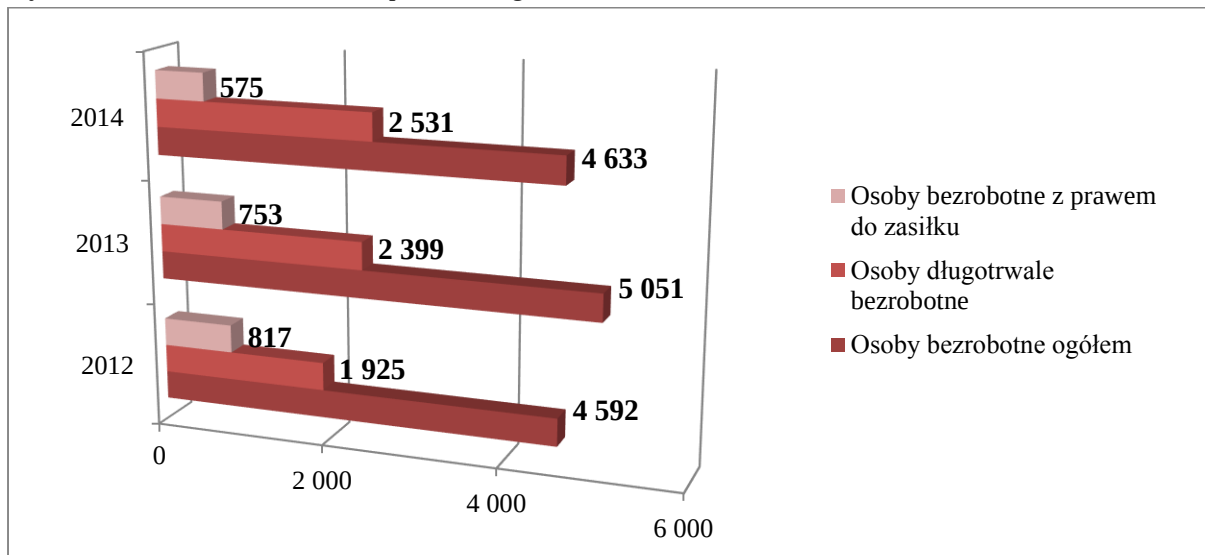
Wzrost liczby osób bezrobotnych jest m.in. konsekwencją pogarszającej się sytuacji społecznej i ekonomicznej lokalnej ludności. Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie jest jednostką organizacyjną powiatu legionowskiego odpowiedzialną za przeciwdziałanie bezrobociu. Głównym celem w/w instytucji jest dążenie do poprawy wskaźnika zatrudnienia w powiecie, wzrost dostępności oferowanych usług i instrumentów rynku pracy oraz ogólne polepszenie sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Tabela 11: Struktura bezrobocia w powiecie legionowskim w latach 2012-2014

Rok	Osoby bezrobotne ogółem	Osoby długotrwale bezrobotne	Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku
2012	4 592	1 925	817
2013	5 051	2 399	753
2014	4 633	2 531	575

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej powiatu legionowskiego za rok 2014

Wykres 18: Struktura bezrobocia w powiecie legionowskim w latach 2012-2014

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej powiatu legionowskiego za rok 2014

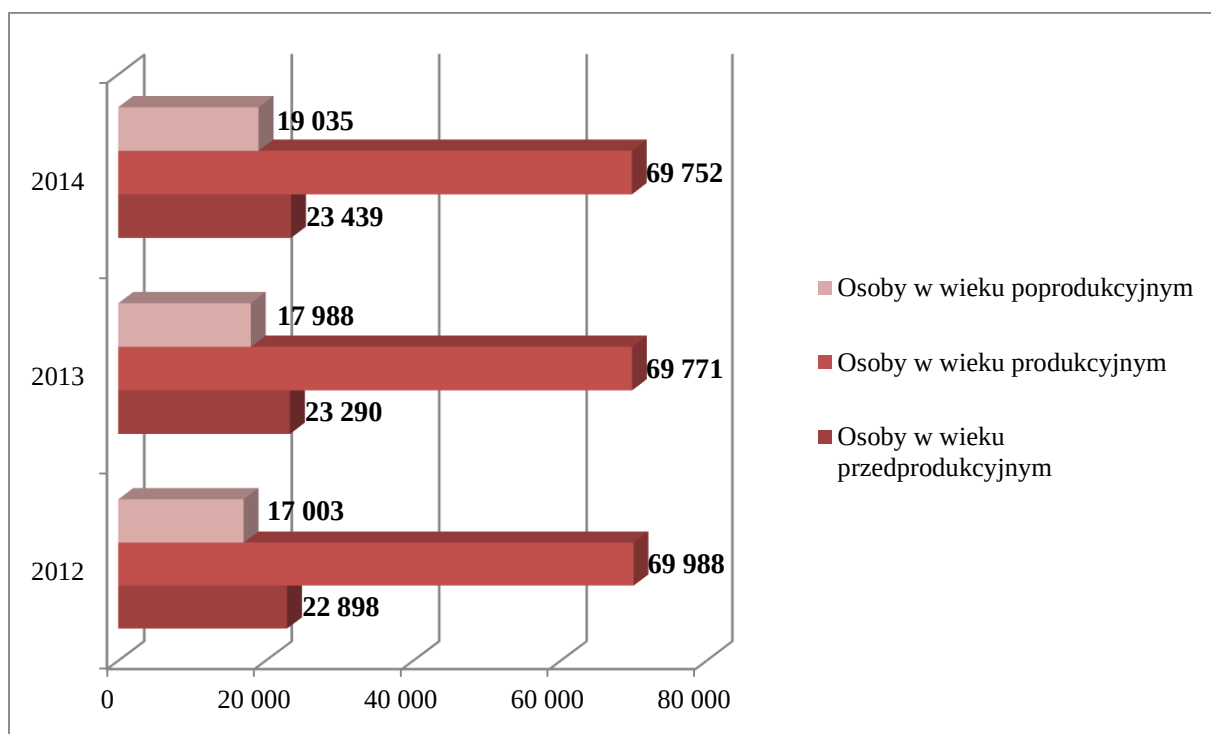
Analizując sytuację osób pozostających bez zatrudnienia można zauważyć, że lokalny rynek pracy tworzą małe, rodzinne przedsiębiorstwa np.: sklepy, zakłady rzemieślnicze, punkty usługowe, lokale gastronomiczne. Na terenie powiatu brakuje zakładów, które mogłyby zatrudniać większą liczbę osób. Utrzymuje się także tendencja do wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 12: Podział ludności powiatu legionowskiego wg wieku aktywności zawodowej w latach 2012-2014

Rok	Osoby w wieku przedprodukcyjnym	Osoby w wieku produkcyjnym	Osoby w wieku poprodukcyjnym
2012	22 898	69 988	17 003
2013	23 290	69 771	17 988
2014	23 439	69 752	19 035

Źródło: : Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 19: Podział ludności powiatu legionowskiego wg wieku aktywności zawodowej w latach 2012-2014

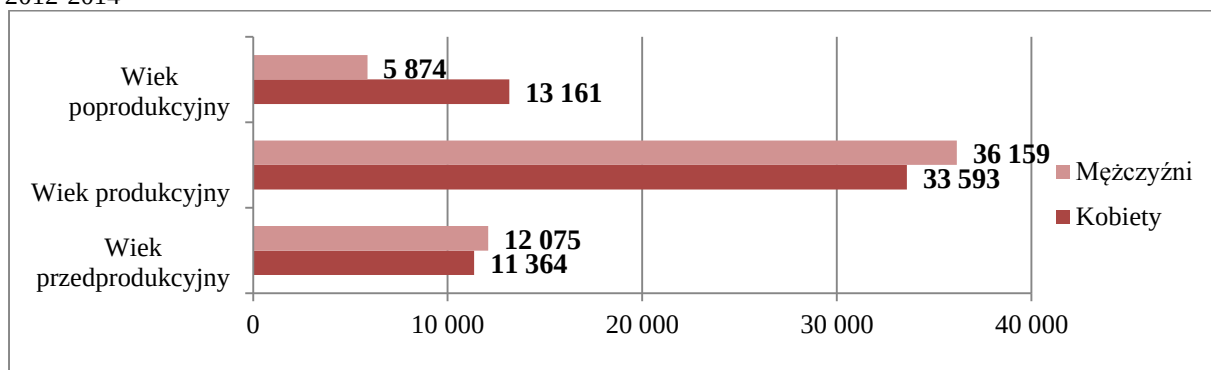
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Tabela 13: Podział ludności powiatu legionowskiego wg wieku aktywności zawodowej oraz płci w latach 2012-2014

Rok	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2014	11 364	12 075	33 593	36 159	13 161	5 874

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

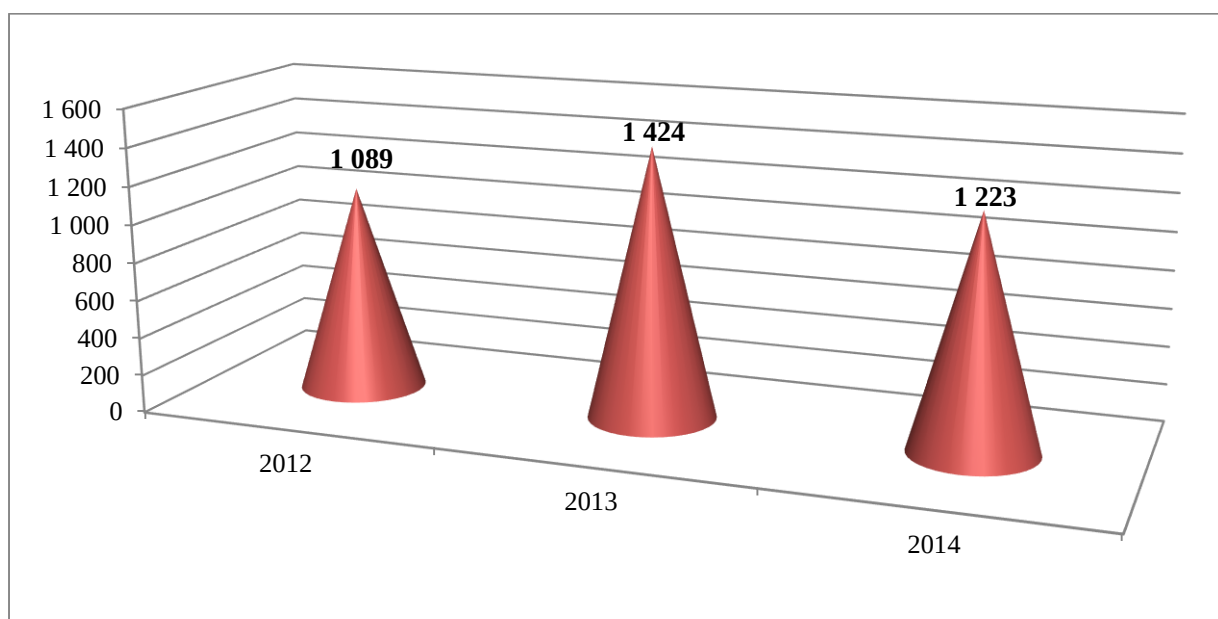
Wykres 20: Podział ludności powiatu legionowskiego wg wieku aktywności zawodowej oraz płci w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wysoki odsetek bezrobocia w powiecie legionowskim jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym dla rozwoju gospodarczego, jednak najbardziej niepokojące jest pozostawianie dużej grupy osób długotrwale bez zatrudnienia (powyżej 12 miesięcy). Chcąc zapobiegać marginalizacji lub wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych korzystających z usług pomocy społecznej, działania prowadzące do aktywizacji, podnoszenia kwalifikacji oraz promocji przedsiębiorczości, stały się jednym z kluczowych celów strategii.

Wykres 21: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

2.9. Aktywność społeczna

Aktywność społeczna jest pojęciem zaczerpniętym z socjologii i jest stosunkowo nowym zjawiskiem. Aktywność społeczna polega na ożywieniu i aktywizacji działalności osób, jednostek, grup społecznych i organizacji w ramach zaspokajania potrzeb indywidualnych i grupowych. Jednostki i organizacje spełniają się w ramach powierzonych im zadań. Z reguły człowiek działa w ramach lokalnych struktur, które pozwalają mu na taką działalność. Zakres takiej działalności uzależniony jest od motywacji i intencji uczestników. Jest to ukierunkowany proces działania na konkretne rezultaty, które mają ułatwić codzienne funkcjonowanie oraz wprowadzić optymistyczniejsze podchodzenie do trudnych sytuacji życia.

Bardzo ważne jest, iż coraz większa liczba mieszkańców powiatu legionowskiego samodzielnie aktywizuje się kulturalnie, ale także gotowa jest do podejmowania dobrowolnej i bezpłatnej pracy na rzecz swojego najbliższego otoczenia np. osiedla czy osób potrzebujących.

Ogromnie istotna jest także aktywność osób starszych, które coraz chętniej biorą udział w życiu społecznym, m.in. dzięki Uniwersytetowi III Wieku oraz wszelkim imprezom organizowanym dla seniorów np. potańcówki w Parku Zdrowia.

Istotne jest również to, że organizacje pozarządowe od wielu lat z sukcesem realizują powierzone przez samorząd zadania publiczne m. in. prowadzą (opisywane wyżej): placówkę opiekuńczo-wychowawczą - Dom Dziecka w Chotomowie, Dom Samotnej Matki i Dziecka w Legionowie, Środowiskowy Dom Samopomocy, mieszkania chronione dla wychowanków pieczy zastępczej, Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Aktywność społeczną można mierzyć między innymi analizując rozwój organizacji pozarządowych. Są to organizacje o różnym profilu działania. Można mówić o organizacjach działających w sferze kultury, sztuki, pomocy społecznej i wolontariatu, profilaktyki, zdrowia, itp. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nakłada na samorządy terytorialne obowiązek współpracy z organizacjami pozarządowymi. Poprzez taki zapis organizacje trzeciego sektora biorą udział w rozwiązywaniu różnorodnych problemów społecznych.

Na terenie powiatu legionowskiego funkcjonują zarówno organizacje aktywnie działające, jak i te, których aktywność jest niewielka lub znikoma. Większość organizacji przyjęła formę stowarzyszeń i fundacji: 59 stowarzyszeń zwykłych, 166 stowarzyszeń z osobowością prawną i 44 fundacje.

Stowarzyszenia zwykłe:

- Stowarzyszenie Właścicieli Działek na osiedlu Trzciany 20-22
- "Tramwaj Wiejski" Stowarzyszenie Mieszkańców Jadwisina
- Klub Miłośników Motocykli Harley-Davidson NOMADS
- Klub przy Kawie
- Koło Gospodyń Wiejskich Dosin
- Koło Gospodyń Wiejskich Guty
- Legionowscy Patrioci
- Krótkofalarski Klub Łączności „BAKS”
- Mazowiecka Korporacja Konsultantów i Doradców
- Legionowski Klub Eksploracyjno – Rekonstrukcyjny
- Mieszkańcy dla Mieszkańców
- Na rzecz rozwoju Zegrza Południowego
- Nieporęckie Stowarzyszenie Historyczne

- Obywatelski Ruch Bezpartyjny Akcja Narodu "Orban"
- Polski Związek Hodowców, Miłośników i Sympatyków Rasy Yorkshire Terrier Mazowiecki
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło nr 19
- Przymierze dla Nieporętu
- Rada Osiedla Wojskowego PIASKI
- Stowarzyszenie "Maciejka"
- STOP Likwidacji Biblioteki na Sowińskiego w Legionowie
- Stowarzyszenie "Razem dla Legionowa"
- Stowarzyszenie Absolwentów WSOWŁ "PROMOCJA 1971"
- Stowarzyszenie Aktywnych Seniorów "Złote Liście"
- Stowarzyszenie Armatorów Statków Turystycznych "KOTWICA"
- Stowarzyszenie Czat
- Stowarzyszenie Doradcze – Wiedza i Pomoc
- Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- Stowarzyszenie Fenix i Prawo
- Stowarzyszenie Integracyjne Leśne Osiedle
- Stowarzyszenie HETMAŃSKA NET
- Stowarzyszenie Lecznic Weterynaryjnych Powiatu Legionowskiego
- Stowarzyszenie Legionowskiej Ligi Szóstek Piłkarskich
- Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Golf
- Stowarzyszenie MIŁOŚNIKÓW KINA DOMOWEGO
- Stowarzyszenie Monitoringu Jakości Prawa
- Stowarzyszenie na rzecz Społecznej Rady Pasażerów
- Stowarzyszenie NASZE ZEGRZE
- Stowarzyszenie Niezależna Inicjatywa Obywatelska
- Stowarzyszenie Pomocna Dłoń
- Stowarzyszenie o charakterze strzeleckim kolekcjonerskim i rekonstrukcji - historycznych „OKOP”
- Stowarzyszenie Promocji Ubezpieczeń
- Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Recyklingowych
- Stowarzyszenie Przyjaciół Jabłonny
- Stowarzyszenie Przyjaciół Osiedla „Pod Kurantami”
- Stowarzyszenie Przyjaciół Powiatu Legionowskiego

- Stowarzyszenie Przyjaciół Zegrza
- Stowarzyszenie RAJSZEW – PRZYSIÓLEK
- Stowarzyszenie SOS dla Zegrza w Ramach Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazów
- Stowarzyszenie SPOŁECZNA RADA WSPÓLNOT MIESZKANIOWYCH OSIEDLA PIASKI
- Stowarzyszenie Właścicieli Działek Rekreacyjnych „RELAKS” w Wieliszewie
- Stowarzyszenie Zwyczaj Kupcy Legionowa
- Stowarzyszenie Zwyczaj Ludzi Aktywnych – Przyszłość
- Stowarzyszenie Zwyczaj Właścicieli Działek Ogrodu KW 43413 w Uroczysku Czarna Struga
- Towarzystwo Rozwoju Osiedla Ekologicznego Chotomów Uroczysko
- Towarzystwo Entuzjastów Wysp Owczych
- UNIWERYTET III WIEKU
- Wirtualne Legionowo
- Zrzeszenie Właścicieli Kotów i Psów Rasowych
- Wspólna Sprawa

Stowarzyszenia z osobowością prawną:

- Wspólnota Samorządowa Województwa Mazowieckiego Oddział Powiatu Legionowskiego
- Akademia Liderów Innowacyjności
- ARS LIBERATA
- ARTBALE Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji Kulturalnej i Sztuki
- Europejskie Stowarzyszenie Kolekcjonerów Broni "DRZEWIEJ I TERAZ"
- Forum Samorządowe Zalew Zegrzyński
- Gmina Serock Łączy
- Klub Piłki Ręcznej Legionowo
- Kółko Rolnicze w Michałowie - Reginowie
- Klub Turystyki Górskiej MAGURY
- Koło Terenowe Nr 132 Społecznego Towarzystwa Oświatowego
- Legionowo 2000 Forum Organizacji Pozarządowych
- Legionowo- Mała Ojczyzna
- Legionowscy Patrioci

- Legionowska Amazonka
- Legionowskie Amatorskie Ligi Piłkarskie
- Legionowskie Stowarzyszenie AMICUS
- Legionowskie Stowarzyszenie Pomocy Polakom Na Wschodzie
- Legionowskie stowarzyszenie rzecz kultury "Viva Larte"
- Legionowskie Stowarzyszenie Promocji Samorządności
- Legionowskie Towarzystwo Ochrony Życia i Zdrowia
- Legionowskie Towarzystwo Siatkówki "Legionovia"
- Młodzieżowe Stowarzyszenie RÓG
- Nieporęckie Stowarzyszenie Historyczne
- NIEPORĘT XXI
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chotomowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gąsiorowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jabłonnii
- Ochotnicza Straż Pożarna w Janówku
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jachrance
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kątach Węgierskich
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kałuszynie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Krubinie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Legionowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nieporęcie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Serocku
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skrzyszewie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stanisławowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wieliszewie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stanisławowie Zegrzyńskim
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce Radzyńskiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Kieleńskiej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zabłociu
- Oddział Terenowy w Legionowie Krajowego Związku Lokatorów i Spółdzielców
- Ogólnopolska Rodzina Kościuszkowców
- Oratorium im. św. Stanisława Kostki w Legionowie
- Policyjne Stowarzyszenie Rekreacyjne Skubianka
- Polski Zielony Krzyż

- Socjoterapeutyczne Stowarzyszenie Sportowe "Prolog Jabłonna"
- PRO VOBIS
- Społeczna Inicjatywa Lokalna
- Społeczny Komitet Pomocy Miastu i Gminie Serock
- Stanisławowska Inicjatywa Sąsiedzka
- Stowarzyszenia Edukacji i Promocji Tańca „STUDIO F”
- Stowarzyszenie "Nasze Osiedle Golf"
- Stowarzyszenie "Nie śmieję na relaksie"
- Stowarzyszenie "Wspólne Drogi"
- Stowarzyszenie Absolwentów Szkoły w Dębem
- Stowarzyszenie AKTYWNI DLA ŁAJSK
- Stowarzyszenie Agrotechniczne Posiadaczy Działek
- Stowarzyszenie Aktywni Seniorzy - Złote Liście
- Stowarzyszenie Aktywnie Dla Was
- Stowarzyszenie Amatorskiej Sieci Komputerowej Piaski-IV
- Stowarzyszenie BARTŁOMIEJ
- Stowarzyszenie BROŃ I STRZELECTWO
- Stowarzyszenie BUDOWY POMNIKA MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W LEGIONOWIE
- Stowarzyszenie Budujemy Zawodową Przyszłość na Rzecz Edukacji Zawodowej
- Stowarzyszenie Błękitne Centrum
- Stowarzyszenie Dębina
- Stowarzyszenie CB Radio Polski Płn-Wsch "Lima Oskar" Klub "SAWA"
- Stowarzyszenie Dobra Nowina
- Stowarzyszenie DROGI NIEMIECKIE – ADOPCJE
- Stowarzyszenie Ekologiczne Pospolite Ruszenie
- Stowarzyszenie Ekologiczne Sympatyków Zalewu Zegrzyńskiego i Okolic
- Stowarzyszenie Etyka i Prawo
- Stowarzyszenie EUROINICJATYWA
- Stowarzyszenie Gmina Serock Łączy
- Stowarzyszenie Gospodarstw Agroturystycznych i Pensjonatów WODA I LAS
- Stowarzyszenie Historyczno-Krajoznawcze Miłośników Fortyfikacji Obronnych Fort Dębe
- Stowarzyszenie Handlowców ORBITA

- Stowarzyszenie Hodowców Drobiu Rasowego - Czubatka Polska
- Stowarzyszenie HOSPICJUM W LEGIONOWIE
- Stowarzyszenie Integracji Narodów
- Stowarzyszenie JABŁONNA
- Stowarzyszenie JACHRANKA
- Stowarzyszenie Językowe Inicjatywy Edukacyjne EURO-LING
- Stowarzyszenie Legionowska Akademia Sportów Walki
- Stowarzyszenie Mieszkańców Legionowa
- Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Leśna Polana w Jabłonie na rzecz Rozwoju Integracji
- Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Grabina
- Stowarzyszenie Miłośników Aktywnego Spędzania Czasu SZANTA 4x4
- Stowarzyszenie Miłośników Filmu i Teatru FILMOHOLIK
- Stowarzyszenie Miłośników Fortu XVII B Janówek
- Stowarzyszenie Miłośników Skubianki
- Stowarzyszenie Myślących Pozytywnie
- Stowarzyszenie Młodzi dla Rozwoju „EMKA”
- Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży "Czysta Radość"
- Stowarzyszenie na rzecz dzieci z chorobami nowotworowymi "Skorupiaki"
- Stowarzyszenie na rzecz Lokalnej Integracji Młodzieży i Edukacji Samorządowej LIMES
- Stowarzyszenie na rzecz Kobiet i Inicjatyw Społecznych "PRO SOCJAL"
- Stowarzyszenie na Rzecz Promocji i Rozwoju Zalewu Zegrzyńskiego
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Legionowa
- Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Gminy Jabłonna HUMANUS
- Stowarzyszenie Nasza Borówka
- Stowarzyszenie Ochrony Środowiska Pradoliny Narew
- Stowarzyszenie ogrodowe - rodzinny ogród działkowy "Fort Dębe
- Stowarzyszenie Paczka Pomysłów
- Stowarzyszenie Polski Ziemniak
- Stowarzyszenie POMOCNA DŁOŃ
- Stowarzyszenie POLSKIE TOWARZYSTWO IDEALNEJ EDUKACJI
- Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym "NADZIEJA"
- Stowarzyszenie Pomocy Prawnej dla Najuboższych

- Stowarzyszenie Popularyzacji Sportów Wodnych wraz z rekreacją ruchową i wypoczynkową
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci "Brzoza"
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej w Wieliszewie „BONAWENTURA”
- Stowarzyszenie Przyjaźni na Piaskach
- Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego w Gminie Nieporęt
- Stowarzyszenie Samorządność Prawo i Sprawiedliwość
- Stowarzyszenie Sportów Walki "Husarz"
- Stowarzyszenie Serocka Akademia Seniora
- Stowarzyszenie Sportowe Mc Traveller's
- Stowarzyszenie Społecznie Aktywni
- Stowarzyszenie Szpital dla Powiatu Legionowskiego
- Stowarzyszenie Sztuka Włączania
- Stowarzyszenie Tańca Nowoczesnego
- Stowarzyszenie TOWARZYSTWO PRZYJACIOŁ GÓRY
- Stowarzyszenie Unia Aktywnych
- Stowarzyszenie Użytkowników Amatorskiej Sieci Komputerowej RAJSKANET
- Stowarzyszenie W Centrum
- Stowarzyszenie Użytkowników Ogrodu za Rowem
- Stowarzyszenie Wiejska Inicjatywa Obywatelska
- Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Talentów Dzieci i Młodzieży „Kuźnia Talentów”
- Stowarzyszenie Wspierania Kultury i Folkloru Polskiego
- Stowarzyszenie Wychowanków Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Konopnickiej w Legionowie
- Stowarzyszenie Wytwórców Tablic Rejestracyjnych
- Stowarzyszenie Właścicieli i Użytkowników Nieruchomości NAREW
- Stowarzyszenie Właścicieli Kotów i Psów Rasowych
- Stowarzyszenie Właścicieli Lecznic Weterynaryjnych Woj. Mazowieckiego
- Stowarzyszenie Żołnierze Mazowsza
- Stowarzyszenie Żeglarskie na Rzecz Rozwoju i Wspierania Kultury Marynistycznej „SZANTA ZEGRZE”
- Stowarzyszenie „FORUM SAMORZĄDOWE ZALEW ZEGRZYŃSKI”
- Stowarzyszenie „SZKOŁA TO MY”
- Stowarzyszenie „ŹRÓDŁO ŻYCIA im. ŚWIĘTEJ ANIELI MERICI”

- Stowarzyszenie Nasz Krubin
- Światowy Związek Polskich Żołnierzy Łączności – Oddział Białobrzegi
- Światowy Związek Polskich Żołnierzy Łączności – Oddział Zegrze
- Towarzystwo im. Mariana Sawy
- Towarzystwo Polska –Indonezja
- Towarzystwo Przyjaciół Chotomowa
- Towarzystwo Pomocy Dzieciom SERCE DZIECKA
- Towarzystwo Przyjaciół Gminy Wieliszew
- Towarzystwo Przyjaciół Józefowa
- Towarzystwo Przyjaciół Legionowa
- Towarzystwo Przyjaciół Michałowa – Reginowa
- Towarzystwo Przyjaciół Nieporętu
- Towarzystwo Przyjaciół Osiedla Jabłonie
- Towarzystwo Przyjaciół Szkoły przy Zaporze w Dębem
- Tradycyjne Koło Gospodyń Dosin
- Wspólnota Lokalna Powiatu Legionowskiego
- Twoja Gmina Wieliszew
- Zegrze XXI
- Zielony Czas
- Związek Kombatantów Polskich w Kraju
- Związek Kynologiczny w Polsce Oddział w Legionowie
- Związek Stowarzyszeń "Partnerstwo Zalewu Zegrzyńskiego"
- Związek Zesłańców Syberyjskich

Fundacje:

- Akademia Komunikacji Międzykulturalnej "AKME"
- ART & DIALOGUE Fundacja Promocji Uzdolnień i Dialogu
- FAMILIES – Fundacja aktywizacji młodzieży i lokalnych inicjatyw ekonomii społecznej
- Fundacja TU i TERAZ
- Fundacja Aktywni Razem
- Fundacja Aniela
- Fundacja Animacji Artystycznej SZACHRAJ
- Fundacja budujemy lepszy świat w ciągu najbliższych lat

- Fundacja Dotknąć Równika
- Fundacja dla Edukacji
- Fundacja Druga Wiosna
- Fundacja DZIELNA MATKA Pomocy Rodzinom Dzieci z Niepełnosprawnością Sprzężoną
- Fundacja Edulive
- Fundacja Euro Nation
- Fundacja Europejska Platforma Innowacji
- Fundacja Kayman Kayaks
- Fundacja Gwiazdka
- Fundacja im. prof. Jerzego Jasielskiego
- Fundacja MISTRZOSTWO ŻYCIA
- Fundacja Krok w Przyszłość
- Fundacja Moc
- Fundacja Myśl Lokalna
- Fundacja na Rzecz Dzieci i Młodzieży im. Wandy Tomczyńskiej
- Fundacja na rzecz edukacji, wspierania więzi rodzinnych i społecznych GRADIAN
- Fundacja Na Rzecz Ochrony Dzikich Zwierząt PRIMUM
- Fundacja NASZE JUTRO
- Fundacja Nova
- Fundacja Nowa Wieś
- Fundacja POMOST
- Fundacja PASJA ŻYCIA im. s. Józefy Mendez
- Fundacja Pracownia Kompetencji
- Fundacja PRZYSZŁOŚĆ
- Fundacja Psy Ulicy
- Fundacja Spectrum
- Fundacja Suwa
- Fundacja Szlaki Kultury
- Fundacja Terapii i Hipoterapii POMOCNY KOŃ
- Fundacja TRZCIANY
- Fundacja Zielona Moc
- Fundacja Wspieramy
- Nibylandia

- Social Profit
- Stowarzyszenie Przyjaciół Jabłonny
- Wspieramy Rozwój IP – Centrum Zdrowia Dziecka

Na terenie powiatu legionowskiego działa również 46 stowarzyszeń kultury fizycznej, w tym 27 uczniowskie kluby sportowe. Kluby prowadzą działalność sportową w sekcjach: piłki nożnej, piłki ręcznej, piłki siatkowej, tenisa stołowego, strzelectwa sportowego, lekkoatletyki, gimnastyki sportowej, sportów walki, jeździectwa, pływackiej. Mieszkańcy powiatu legionowskiego dysponują szeroką bazą sportową: boiska szkolne, sale gimnastyczne, boiska „Orliki”, hale sportowe, baseny, korty tenisowe, stadiony, ośrodki jeździeckie, kluby fitness.

Liczne podmioty prowadzą działalność o charakterze sportowym, turystycznym i rekreacyjnym. Stale ulepszana baza sportowa służy zarówno sportowcom wyczynowym, jak i rekreacji oraz umożliwia organizowanie imprez ogólnopolskich i międzynarodowych m.in.: gale boksu zawodowego, turnieje piłki siatkowej plażowej, gale walk MMA (Mix Martial Arts – mieszane sztuki walki), Grand Prix w koszykówce i piłce siatkowej, rozgrywki ligowe (piłka ręczna, siatkówka), mecze reprezentacyjne piłki nożnej. Ważną rolę w rozwoju kultury fizycznej i sportu odgrywają obiekty szkolne (sale gimnastyczne, boiska), które są uzupełnieniem istniejącej infrastruktury sportowej. Największą popularnością cieszy się piłka nożna (liczne kluby uczestniczące w ligowych rozgrywkach regionalnych), siatkówka i koszykówka. Większość obiektów sportowych i rekreacyjnych została zaprojektowana, bądź zmodernizowana tak, aby mogły z niego korzystać także osoby niepełnosprawne.

Położenie powiatu nad Zalewem Zegrzyńskim sprzyja celom turystycznym i rekreacyjnym oraz rozwojowi ośrodków wypoczynkowych. Powiat legionowski stwarza znakomite warunki dla rozwoju turystyki i działalności agroturystycznej. Bliskość Puszczy Słupskiej, wielość ścieżek rowerowych i szlaków, tras wędrownych, przyciąga liczne rzesze mieszkańców oraz turystów.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych, która ma służyć do porządkowania informacji. Jest uniwersalnym narzędziem pierwszego etapu analizy strategicznej, stosowanym we wszystkich obszarach planowania.

Diagram analizy SWOT [Źródło: Wikipedia]

Powyższa metoda polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie, zjawisku na cztery grupy:

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, zaletę analizowanego zjawiska,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, ograniczenia analizowanego problemu,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego zjawiska szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego problemu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów polityki rozwiązywania problemów społecznych przyjętych w założeniach do części strategicznej tego dokumentu. Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach rozwiązywania problemów społecznych i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach polityki rozwiązywania problemów społecznych powiatu legionowskiego ułożonych przekrojowo.

Analiza danych dotyczących najczęstszych powodów udzielania pomocy w powiecie legionowskim daje wynik, iż są to m.in.: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka utrata zdrowia, bezrobocie, ubóstwa.

Rodzina i dziecko

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- ustawodawstwo określające obszar pomocy dziecku i rodzinie, - odpowiednio przygotowana i stale podnosząca swoje kwalifikacje kadra instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, - współpraca międzyinstytucjonalna służąca wsparciu dziecka i rodziny, m.in. w ramach partnerstw, - wzrost liczby organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny na terenie powiatu, m.in. Dom Samotnej Matki i Dziecka, mieszkania chronione, - rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, szczególnie zawodowych rodzin zastępczych, - funkcjonowanie placówki opiekuńczo – wychowawczej (Dom Dziecka w Chotomowie), - oferta szkoleniowa dla kandydatów na rodziny zastępcze oraz funkcjonujących opiekunów zastępczych, - specjalistyczne poradnictwo, - realizacja 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie legionowskim na lata 2015-2017,	- przedłużająca się procedura realizacji założeń ustawowych, - brak wczesnej interwencji dotyczącej rozwiązania problemów w rodzinach z dziećmi, - niedostateczna liczba specjalistów do pracy z dzieckiem i rodziną, - dysfunkcje rodziny naturalnej związane z migracjami zagranicznymi, rozwodami, uzależnieniami, przemocą, - bierność wobec zjawisk negatywnych (przemoc, alkoholizm, narkomania, itp.), - zwiększająca się liczba nastolatków umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, - pogarszająca się sytuacja życiowa rodzin, - brak umiejętności, bezradność i bierność opiekuńczo – wychowawcza rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - mała dostępność do lokali socjalnych na terenie powiatu dla wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej, - słaba motywacja do podnoszenia kompetencji opiekunów zastępczych,

- realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. dla osób stosujących przemoc oraz innych np. przeciwdziałania alkoholizmowi, - realizacja projektów współfinansowanych ze środków unijnych na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - współpraca z rodzinami naturalnymi dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, - wzrost zaufania do osób i instytucji działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, - grupy wsparcia oraz grupy samopomocowe, - aktywność służb społecznych w reagowaniu na problemy dziecka i rodziny	- brak całodobowej, lokalnej infolinii dla dzieci i rodzin potrzebujących pomocy, - mała liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, - niewystarczająca liczba asystentów rodzin, - zbyt mała liczba pracowników/specjalistów w OPS i PCPR, - wzrost liczby korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- postępujące zmiany ustawowe prowadzące do stworzenia spójnego systemu wsparcia dziecka i rodziny, - profesjonalizacja kadry w sektorze pomocy społecznej, - rozwój rodzinnych form opieki zastępczej nad dzieckiem, - rozbudowywanie zintegrowanego systemu wsparcia dziecka i rodziny, - rozpoczęcie formalnej działalności Stowarzyszenia Rodzicielstwa Zastępczego „Gniazdo”,	- niedostateczne środki finansowe na realizację wszystkich zadań w obszarze pracy z dzieckiem i rodziną, - brak skutecznych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysowi w rodzinie, - zjawisko pokoleniowego korzystania z pomocy społecznej, „dziedziczenie biedy”, - nakładanie na jednostki pomocy społecznej zadań spoza zakresu ich działalności ustawowej, - wzrost liczby klientów pomocy społecznej, - migracja zarobkowa, - starzejące się społeczeństwo,

- realizacja działań mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin, - tworzenie lokalnych programów wsparcia dziecka i rodziny, - kampanie informacyjne wpływające na wzrost świadomości społeczeństwa w sprawach rodzicielstwa zastępczego, przemocy domowej, uzależnień, itp., - możliwość pozyskiwania środków finansowych przez instytucje pomocy społecznej – resortowe programy wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej, - możliwość pozyskania środków finansowych na realizację programów z zakresu przeciwdziałania przemocy, - rozwój i poszerzenie oferty specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, - możliwość zlecania organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej oraz pozyskiwania przez nie środków finansowych, - działania wspierające proces usamodzielnienia wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, - poszerzanie oferty szkoleniowej dla opiekunów zastępczych oraz rodzin biologicznych	- poczucie bezradności i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów, - niechęć do współpracy z osobami i instytucjami z obszaru pomocy społecznej (wstyd, stereotypy, złe doświadczenia), - zbyt małe zaangażowanie innych instytucji spoza sektora pomocy społecznej, - brak perspektyw dla usamodzielniających się wychowanków z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, - małe zainteresowanie społeczności pełnieniem funkcji rodzin zastępczych, - wzrost liczby rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, - niestabilność uregulowań prawnych
--	---

Osoby niepełnosprawne i starsze

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- wzrost świadomości społecznej odnośnie problematyki i akceptacji osób niepełnosprawnych, - aktywność osób niepełnosprawnych i organizacji działających na ich rzecz, - otwartość instytucji na problemy osób niepełnosprawnych, lokalne programy wsparcia osób niepełnosprawnych, - jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe wspierające osoby niepełnosprawne i starsze m.in. WTZ, SDS, - dostępna oferta z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowana ze środków PFRON i realizowana przez powiat legionowski, - działalność stowarzyszeń i grup wsparcia (również samopomocowych) integrujących osoby niepełnosprawne i starsze, - zwiększenie aktywności fizycznej i psychicznej osób starszych, - funkcjonowanie Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie, - działalność m.in. Legionowskiego Uniwersytetu III Wieku, Parku „Zdrowie”, - wykwalifikowana kadra zajmująca się osobami niepełnosprawnymi i starszymi, - współpraca międzyinstytucjonalna służąca wsparciu osób niepełnosprawnych i starszych,	- bariery architektoniczne w instytucjach użyteczności publicznej, - niedostateczna wiedza na temat jednostek samorządowych i organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą osobom niepełnosprawnym i starszym, - niewystarczające środki na realizację rehabilitacji, aktywizacji zawodowej, likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych oraz sprzętu ortopedycznego dla osób niepełnosprawnych, - niedostateczna liczba kampanii informacyjnych dotyczących problemów integracji osób niepełnosprawnych i starszych, - niski poziom wykształcenia i aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, - zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej, z postępującą marginalizacją funkcji opiekuńczych wobec seniorów, - ograniczona liczba programów profilaktycznych skierowanych do osób starszych, - niewystarczająca liczba ośrodka wsparcia dziennego dla osób starszych, - niewystarczający dostęp do opieki specjalistycznej dla osób niepełnosprawnych i starszych, - niski poziom życia osób starszych,

- realizacja projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na rzecz aktywizacji i doskonalenia zawodowego m.in. osób niepełnosprawnych, - infrastruktura służąca osobom niepełnosprawnym i starszym, - funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Legionowie	- duży udział osób w wieku poprodukcyjnym na terenie powiatu, - duży odsetek osób niepełnosprawnych wśród seniorów , - duża liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- działania edukacyjne na temat potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych, - wzrost akceptacji osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, - współpraca jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych, - likwidacja barier architektonicznych, - poszerzenie oferty rehabilitacyjnej i opieki specjalistycznej dla osób niepełnosprawnych i starszych, - realizacja programów zdrowotnych dla seniorów, - stałe podnoszenie kwalifikacji kadry zajmującej się osobami niepełnosprawnymi i starszymi, - utworzenie placówki dziennego pobytu dla osób starszych, - umożliwienie usamodzielniania się osób niepełnosprawnych,	- wykluczenie społeczne, - bierność (izolacja) w życiu zawodowym i społecznym, - obniżenie standardu życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin, - niewystarczająca dostępność do rehabilitacji przyczyną narastającej niepełnosprawności, - wzrastające zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i stacjonarne, - wzrastająca liczba osób samotnych, - długi okres oczekiwania na realizację opieki specjalistycznej, - brak warunków umożliwiających podjęcie pracy zawodowej przez osoby będące w wieku emerytalnym, - marginalizowanie problemów osób starszych, - niski poziom świadczeń emerytalnych i rentowych, - zanik tradycyjnych rodzin wielopokoleniowych,

- wzrost poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych, - zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych i starszych, - aktywność osób starszych w organizacjach samopomocowych, - organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób starszych	- ograniczenie opieki nad seniorami przez członków rodziny, - zmniejszanie środków PFRON na aktywizację zawodową oraz likwidowanie barier dla osób niepełnosprawnych, - ograniczona liczba szkoleń dla pracowników zajmującym się pomocą osobom niepełnosprawnym i starszym
--	---

Ochrona zdrowia i profilaktyka

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobra dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie powiatu, - rozwijające się zaplecze techniczne i medyczne placówek opieki zdrowotnej, - realizacja różnorodnych programów profilaktycznych oraz ochronnych, - wykwalifikowana kadra ośrodków zdrowia, - wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie profilaktyki i zdrowego stylu życia, - funkcjonowanie Mazowieckiego Szpitala Onkologicznego w Wieliszewie	- zmieniające się zasady finansowania świadczeń medycznych, - niedostateczna infrastruktura placówek medycznych, - słaba dbałość mieszkańców o zdrowy styl życia i profilaktykę zdrowotną, - małą liczbą, utrudniony dostęp oraz długotrwałe oczekiwanie na wizytę u lekarzy specjalistów, - mała liczba jednostek świadczących pomoc medyczną w nocy i okresach świątecznych, - brak szpitala ogólnego
SZANSE	ZAGROŻENIA
- polepszenie jakości wykonywanych świadczeń zdrowotnych przez placówki ochrony zdrowia, - budowa szpitala powiatowego,	- niestabilna sytuacja finansowa w służbie zdrowia, - niewydolny system opieki zdrowotnej w skali kraju, powodujący przerzucanie

- zwiększenie dostępności do programów profilaktycznych, - wzrost świadomości społecznej na temat badań profilaktycznych, przesiewowych, szczepień ochronnych, - zwiększenie dostępu do poradni specjalistycznych, - możliwość pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych - zaangażowanie jednostek samorządowych w promowaniu zdrowego stylu życia, - wzrost znaczenia sektora prywatnego podnoszącego jakość usług zdrowotnych, - możliwość pozyskania środków zewnętrznych UE na poprawę jakości i dostępności do ochrony zdrowia w powiecie	- kosztów opieki zdrowotnej z państwa na samorządy terytorialne, - niechęć społeczna dotycząca badań profilaktycznych, - wzrost zachorowań na choroby cywilizacyjne, - wzrost kosztów specjalistycznego leczenia spowodowanego brakiem wczesnego wykrywania chorób, - wzrost zachorowań na choroby zakaźne (ruchy antyszczepienne, niedotrzymanie terminów szczepień, itp.), - starzejące się społeczeństwo pozbawione opieki geriatrycznej
---	--

Rynek pracy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych poprzez kursy, szkolenia, - samodoskonalenie - poszerzanie oferty programów rynku pracy służących aktywizacji osób bezrobotnych, - dobrze wykwalifikowana kadra urzędu pracy (szczególnie w obszarze Centrum Aktywizacji Zawodowej) oraz ośrodków pomocy społecznej, - zacieśnienie współpracy pracowników instytucji rynku pracy z pracownikami	- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, - zjawisko pokoleniowego dziedziczenia bezrobocia, - wysokie bezrobocie długotrwałe, - sezonowość niektórych sektorów rynku pracy, - wąska oferta kształcenia zawodowego na terenie powiatu, - zróżnicowane możliwości korzystania z internetu,

instytucji pomocy społecznej m.in. w ramach partnerstw, - wzrost inwestycji na terenie powiatu, - korzystne położenie komunikacyjne (transport zbiorowy), - organizowanie nowych miejsc pracy w ramach projektów: POWER 30-, RPO WM 30+, m.in. bony stażowe, samozatrudnienie	- wysoka liczba bezrobotnych do 25-go roku życia oraz bezrobotnych bez wykształcenia średniego
SZANSE	ZAGROŻENIA
- istnienie w powiecie instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej (PIG, PCiS, inkubator przedsiębiorczości) - zacieśnianie stałej współpracy administracji państwowej, samorządu lokalnego oraz organizacji pozarządowych, - realizacja lokalnych i regionalnych programów służących aktywizacji osób pozostających bez pracy, - samozatrudnienie, - wzrost dostępności oferty kształcenia dla osób dorosłych, - bliskość warszawskiego rynku pracy, - sektorowość rynku pracy	- wysoka liczba osób w wieku poprodukcyjnym, - nieskuteczna polityka rynku pracy, - zmiany w polityce finansowej i społecznej państwa, - emigracja wykształconych osób wchodzących na rynek pracy, - zjawisko nielegalnego zatrudnienia, - zjawisko dziedziczenia bezrobocia

Edukacja

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- rozwinięte zaplecze edukacyjne, - funkcjonowanie Powiatowego Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych w Legionowie oraz Miejskiego	- niewystarczająca oferta edukacyjna dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz nierealizujących obowiązku szkolnego (brak MOS lub MOW),

Przedszkola Integracyjnego nr 5 w Legionowie, - modernizacja obiektów oświatowych, - wykwalifikowana kadra nauczycieli - dobry system transportu i komunikacji z jednostkami oświatowymi Miasta Stołecznego Warszawy	- znaczny stopień wyeksploatowania infrastruktury jednostek oświatowych, - małe zainteresowanie uczniów kształceniem zawodowym, - niedostateczna komunikacja miejska pomiędzy miejscem zamieszkania uczniów a miejscowościami, w których znajdują się szkoły
SZANSE	ZAGROŻENIA
- utworzenie placówki specjalistycznej typu młodzieżowy ośrodek wychowawczy lub młodzieżowy ośrodek socjoterapii - rozwój szkół o charakterze technicznym, zawodowym oraz liceów profilowanych, - wzrastająca świadomość potrzeb edukacyjnych, - pojawienie się oferty kształcenia gimnazjalnego dla dorosłych, - zapotrzebowanie na pracowników po kierunkach zawodowych; - bliskość miejscowości z uczelniami wyższymi; - zwiększenie oferty edukacyjnej dla osób starszych; - dostosowanie kierunków nauczania do potrzeb rynku pracy, - rozwój klas integracyjnych w szkołach publicznych	- niestabilność i niespójność prawa oświatowego, - częste zmiany systemowe i programowe w systemie edukacji, - brak wystarczających środków na rozwój infrastruktury edukacyjnej - bogata oferta edukacyjna Miasta Stołecznego Warszawy, - niż demograficzny i migracja ludzi młodych, - zwiększająca się liczba uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Bezpieczeństwo publiczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
--------------	--------------

- aktywność i współpraca służb mundurowych i społecznych w sferze problemów dziecka i rodziny, - prowadzenie przez Komendę Powiatową Policji w Legionowie akcji promujących bezpieczeństwo, - dostępność mieszkańców do służb porządku publicznego, - rozwój służb dbających o bezpieczeństwo i porządek publiczny m.in. ochotnicza straż pożarna, straż miejska i gminna, - funkcjonowanie Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Legionowie	- niedostateczne środki finansowe na rozwój służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny, - niewystarczające zaplecze techniczne i infrastrukturalne służb mundurowych, - brak zaufania społecznego do osób strzegących bezpieczeństwa i porządku publicznego, - izolacja społeczna
SZANSE	ZAGROŻENIA
- akcje prewencyjne organizowane podczas imprez masowych oraz w placówkach oświatowych, - podnoszenie kwalifikacji zawodowych, umiejętności interpersonalnych oraz dbałość o kondycję fizyczną osób dbających o bezpieczeństwo i porządek publiczny, - rozwijanie monitoringu	- przyzwolenie społeczne na akty wandalizmu i przemocy, - podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież, - ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej, - wzrost przestępczości - bierność i strach społeczności w kontakcie z aktami wandalizmu i przestępstwami

4. Kierunki rozwoju powiatu legionowskiego

4.1. Misja

Powiat legionowski miejscem zrównoważonego rozwoju i integracji mieszkańców w zakresie aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej.

4.2. Wizja rozwoju społecznego

Konsekwentna i skuteczna działalność społeczna zapewniająca mieszkańcom powiatu legionowskiego wysokiej jakości opiekę nad dzieckiem i rodziną, bezpieczeństwo socjalne i zdrowotne, edukację i rehabilitację osób niepełnosprawnych i starych, dostępność do rynku pracy, poprzez umożliwienie wszystkim mieszkańcom samodzielnego rozwiązywania swoich problemów i pełne uczestnictwo w życiu na odpowiednim poziomie ekonomicznym.

4.3. Cele strategiczne i operacyjne

Główne obszary w powiecie legionowskim, które stanowią cele strategiczne w dokumencie dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2025, to:

1) Rozwój systemu wsparcia dziecka i rodziny

Opieka nad dzieckiem i rodziną powinna być fundamentem dla wszelkich działań społecznych w powiecie. W rodzinie kształtuje się charakter dziecka oraz system zasad i norm, które umożliwiają mu dalszą socjalizację. Wszelkie zaburzenia w funkcjonowaniu podstawowej komórki społecznej, jaką jest rodzina, wpływają na rozwój dzieci, a w konsekwencji na całą społeczność lokalną. Trudności krótkotrwałe, bądź długotrwałe występujące w codziennym życiu, jakie mogą napotykać rodziny, nie powinny pozostawać bez reakcji społecznej. Brak pomocy, czy opieszałość w jej udzielaniu, może doprowadzić do nieodwracalnych zmian w całokształcie funkcjonowania rodziny. Dlatego też bardzo ważne jest wczesne rozpoznawanie problemów, właściwa diagnoza, plan pomocy, a następnie monitorowanie życia rodzin.

Dzieci i rodziny powinny mieć pewność, że mogą liczyć na pomoc ze strony osób i instytucji powołanych do wspierania oraz udzielania pomocy specjalistycznej. Do osiągnięcia tego celu potrzebny jest sprawnie funkcjonujący system wsparcia dziecka i rodziny, który umożliwi współpracę poszczególnych służb i organizacji, uzupełnienie swoich kompetencji oraz udzielanie różnorodnych form pomocy (szczególnie w sytuacjach kryzysowych). Niezbędna jest do tego również wykształcona kadra pracowników poszczególnych sektorów pracujących z dzieckiem i rodziną, która oprócz otwartości na drugiego człowieka, będzie miała motywację do podnoszenia kwalifikacji, zdobywania nowej wiedzy.

Działania powiatu powinny zmierzać do uwrażliwienia społeczności na los dzieci krzywdzonych, pozbawionych prawidłowej opieki rodzicielskiej (m.in. powstawanie nowych rodzin zastępczych), jak również zapewnienia wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej realizującym proces usamodzielnienia, prawidłowego wejścia w samodzielne, dorosłe życie.

2) Wspieranie osób niepełnosprawnych i starszych

Osoby niepełnosprawne i starsze narażone są na konieczność pokonywania barier środowiskowych, ekonomicznych i społecznych w ich najbliższym otoczeniu np. w miejscu zamieszkania. Z powodu występujących ograniczeń związanych z niepełnosprawnością, bądź z upływającym wiekiem, osoby te mają duże trudności w swobodnym, samodzielnym funkcjonowaniu.

Jednym z istotnych problemów osób niepełnosprawnych i seniorów jest zbyt mała otwartość, brak akceptacji i chęci do pomocy ze strony społeczeństwa. Zadaniem władz powiatu i podległych instytucji jest dołożenie wszelkich starań do wyrównania szans udziału w/w grup w równym uczestnictwie w życiu społecznym. Wszystko to powinno prowadzić do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i starszych.

3) Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Nowoczesny rynek pracy odpowiadając na potrzeby społeczności oraz przedsiębiorców powiatu legionowskiego, ma bardzo duży udział w kształtowaniu jakości życia i możliwościach rozwoju jego mieszkańców. Wypracowanie zintegrowanych działań zarówno jednostek samorządu terytorialnego, a także innych podmiotów działających na terenie powiatu, powinno przyczynić się do zminimalizowania liczby osób pozostających bez zatrudnienia, narażonych na wykluczenie społeczne. Wskazany obszar stanowi kierunek do przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Organizacje pozarządowe są znakomitą bazą dla rozwoju lokalnych społeczności. Skupiają najaktywniejszych i najbardziej zaangażowanych społecznie mieszkańców danego środowiska. Pomysł współpracy sektora publicznego z podmiotami prywatnymi -

organizacjami społecznymi i przedsiębiorstwami, spotyka się z coraz większym zainteresowaniem osób i instytucji decydujących o rozwoju powiatu. Część działań ukierunkowanych na osoby pozostające bez zatrudnienia, zagrożonych wykluczeniem społecznym, ma służyć wsparciu przedsiębiorczości m.in. poprzez samozatrudnienie.

4) Rozwój edukacji, profilaktyki zdrowotnej oraz bezpieczeństwa publicznego wśród dzieci i dorosłych korzystających z systemu pomocy społecznej

Zapewnienie społeczności powiatu legionowskiego dostępu do kształcenia odpowiedniego do obecnych wymagań społeczno-gospodarczych, uwzględniającego indywidualne potrzeby rozwojowe, prowadzonego w warunkach sprzyjających wysokiej jakości edukacji, będzie gwarancją dobrego przygotowania mieszkańców powiatu do funkcjonowania na zadowalającym poziomie we współczesnym świecie.

Edukacja i promocja zdrowia to jednocześnie działania informacyjne i motywujące, których bezpośrednim celem jest ukształtowanie sprzyjających zdrowiu przekonań i umiejętności. Jest to także kształtowanie zdrowotnych postaw jednostki, które w odpowiednich warunkach powinny doprowadzić do realizacji zachowań służących poprawie kondycji fizycznej oraz psychicznej dzieci i dorosłych. Powyższe działania stanowią klucz do uniknięcia marginalizacji, bądź wykluczenia społecznego.

Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego jest wspólnym zadaniem administracji rządowej, samorządowej oraz mieszkańców powiatu legionowskiego. Wymaga od społeczności lokalnych wzmacniania działań na rzecz zapobiegania przestępczości oraz przeciwdziałania patologii społecznej. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu oprócz zjawisk o charakterze przestępczym zależy również od wielu innych czynników, wśród których ważną rolę odgrywa przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom wśród dzieci i młodzieży (szczególnie rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej). Jedynie zintegrowane działania wszystkich instytucji zarówno profilaktyczne, prewencyjne jak i interwencyjne, mogą zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa na terenie powiatu.

1. Cel strategiczny: Rozwój systemu wsparcia dziecka i rodziny				
Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
Wsparcie rodzin naturalnych w pełnieniu ich funkcji	- Zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców biologicznych (asysta rodzinna, szkolenia, warsztaty, integracja ze środowiskiem zastępczym, grupy wsparcia) oraz monitoring ich dalszego funkcjonowania - Promocja i realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i rodzin - Zacieśnienie współpracy między podmiotami wspierającymi dziecko i rodzinę - Specjalistyczne szkolenia dla kadry zajmującej się wspieraniem dziecka i rodziny - Realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012-2020, - Realizacja założeń programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- OPS-y - PP-P - NGO - placówki edukacyjne - PCPR - inne placówki i organizacje (w zależności od potrzeb)	- Liczba rodzin objętych wsparciem - Liczba udzielonych świadczeń/porad - Liczba realizowanych programów - Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - Liczba dzieci trafiających do adopcji - Liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych - Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego - Liczba specjalistycznych szkoleń dla kadry pomocowej - Liczba osób uczestniczących w programach	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne

Rozwój zastępczych form opieki nad dzieckiem	- Realizacja założeń programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie legionowskim na lata 2015-2017 - Usprawnienie działań oraz wypracowanie spójnych procedur międzyinstytucjonalnych w zakresie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej - Skuteczniejsze działania prowadzące do trwałych rozwiązań dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (powrót do rodziny naturalnej, adopcja) - Zintensyfikowane działań promocyjnych w kwestii pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych - Realizacja szkoleń/warsztatów podnoszących pięć podstawowych kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych oraz kandydatów do pełnia w/w funkcji - Umożliwienie funkcjonowania stowarzyszenia, grup wsparcia oraz grup samopomocowych dla rodziców zastępczych	- PCPR - OPS-y - inne placówki i organizacje (w zależności od potrzeb)	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej Liczba zatrudnionych, wykwalifikowanych koordynatorów Liczba utworzonych rodzin zastępczych Liczba szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych Liczba szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze Liczba spotkań stowarzyszenia/grup wsparcia Liczba zorganizowanych spotkań międzyinstytucjonalnych Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne
Wsparcie procesu usamodzielniania się wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej	- Udzielanie wychowankom pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie - Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	- PCPR - DD - NGO - placówki edukacyjne - PUP - UM - UG	Liczba sporządzonych indywidualnych programów usamodzielnienia (IPU) Liczba wychowanków objętych różnymi formami pomocy Liczba pozyskanych mieszkań z zasobów gmin	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne

	- Pomoc w zdobyciu zatrudnienia (umożliwienie wychowanków odbycia staży absolwenckich oraz udziału w projektach – kursy zawodowe, prawo jazdy, poradnictwo, itp)	- OPS-y	Liczba odbytych staży absolwenckich Liczba wychowanków biorących udział w projektach Liczba wychowanków zatrudnionych na umowę o pracę	
--	--	---------	--	--

2. Cel strategiczny: Wspieranie osób niepełnosprawnych i starszych

Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu osób niepełnosprawnych i starszych	- Realizacja projektów aktywizujących osoby niepełnosprawne i starsze - Realizacja kampanii społecznych zmieniających wizerunek oraz pozwalających zrozumieć potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych - Likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej - Ułatwienie dostępu dla osób niepełnosprawnych i starszych do informacji o możliwych formach pomocy - Zwiększenie dostępności do edukacji, wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych i starszych - Finansowe wspieranie wydarzeń integracyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalne dla osób starszych i niepełnosprawnych	- PCPR - OPS-y - NGO - ŚDS - WTZ - SP - UM - UG - placówki edukacyjne i organizacje (w zależności od potrzeb)	Liczba projektów realizowanych dla osób niepełnosprawnych i starszych Liczba kampanii społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych Liczba zlikwidowanych barier Liczba informatorów, broszur, ulotek dla osób niepełnosprawnych i starszych z informacjami o możliwych formach pomocy Liczba uczestników Uniwersytetu III Wieku	Środki własne powiatu i gmin, PFRON, środki unijne

Rozwój rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	- Pozyskanie środków na turnusy rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów - Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych - Likwidacja barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych wg potrzeb osób niepełnosprawnych	- PCPR - OPS-y - NGO - ŚDS - WTZ - SP - UM - UG - placówki edukacyjne - inne placówki i organizacje (w zależności od potrzeb)	Liczba osób korzystających z dofinansowania do turnusów, likwidacji barier, sprzętu ortopedycznego Liczba placówek korzystających z dofinansowania działań własnych	Środki własne powiatu i gmin, PFRON, środki unijne
Rozbudowa zaplecza infrastrukturalnego, kadrowego oraz specjalistycznego na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych	- Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego i poszerzenie ofert programów profilaktycznych dla osób niepełnosprawnych i starszych - Specjalistyczne szkolenia dla kadry zajmującej się osobami niepełnosprawnymi i starszymi - Utworzenie ponadgminnej placówki dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych i starszych - Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	- PCPR - OPS-y - NGO - ŚDS - WTZ - SP - UM - UG - placówki edukacyjne - inne placówki i organizacje (w zależności od potrzeb)	Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego Liczba osób objętych programami profilaktycznymi Liczba placówek dziennego pobytu dla osób starszych Liczba specjalistycznych szkoleń dla kadry wspierającej osoby niepełnosprawne i starsze Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	Środki własne powiatu i gmin, PFRON, środki unijne

3. Cel strategiczny: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym				
Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
Aktywizacja osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym	- Realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji rynku pracy (współpraca z OPS) - Rozwój działalności Powiatowego Centrum Integracji Społecznej w Legionowie - Organizacja usług pośrednictwa pracy - Organizowanie kontaktów osób bezrobotnych z pracodawcami - Promowanie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy - Monitoring sytuacji osób bezrobotnych	- PUP - PCIS - OPS-y	Liczba osób biorących udział w programach Liczba osób objętych pomocą Liczba osób	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne
Promocja przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu samozatrudnienia	- Propagowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez udzielenie wsparcia finansowego osobom zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą - Organizacja szkoleń przygotowujących merytorycznie osoby bezrobotne, zagrożone wykluczeniem społecznym do prowadzenia własnej firmy	- PUP - PCIS - UM - UG - OPS-y	Liczba osób korzystających z dofinansowania Liczba szkoleń dla osób chcących prowadzić własną działalność Liczba osób korzystających z doradztwa w kwestii samozatrudnienia	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne

	- Rozwój doradztwa dla osób ubiegających się o środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej			
Pomoc w dostosowaniu kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy	- Zintensyfikowanie usług poradnictwa zawodowego - Dostosowanie kierunków kształcenia w powiecie do potrzeb lokalnego rynku pracy - Realizacja projektów (w partnerstwie z OPS, PCPR, NGO, itd.) pozwalających poszerzyć lub zdobyć osobom bezrobotnym nowe kwalifikacje zawodowe	- PUP - PCIS - UM - UG - PCPR - OPS-y - NGO - placówki edukacyjne - inne placówki i organizacje (w zależności od potrzeb)	Liczba osób korzystająca z poradnictwa zawodowego Liczba nowych kierunków kształcenia zawodowego Liczba projektów partnerskich	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne

4. Cel strategiczny: Rozwój edukacji, profilaktyki zdrowotnej oraz bezpieczeństwa publicznego wśród dzieci i dorosłych korzystających z systemu pomocy społecznej

Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Źródła finansowania
Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży	- Utworzenie specjalistycznej placówki dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz nierealizujących obowiązku szkolnego (MOS, MOW) - Rozwój szkolnictwa zawodowego, technicznego, profilowanego w powiecie - Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb	- placówki edukacyjne - P-PP - SP - UM - UG - inne placówki i organizacje (w zależności od potrzeb)	Liczba nowopowstałych MOS/MOW Liczba osób korzystających z szkolnictwa zawodowego, technicznego, profilowanego Liczba wydanych opinii o dostosowaniu wymagań edukacyjnych Liczba sporządzonych planów działań wspierających	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne

	rozwojowych, edukacyjnych i psychofizycznych uczniów posiadających opinię poradni, bądź plan działań wspierających			
Rozbudowa oferty dotyczącej ochrony zdrowia oraz promowanie zachowań prozdrowotnych	- Prowadzenie programów i szkoleń w zakresie edukacji prozdrowotnej - Zapewnienie mieszkańcom kompleksowych usług zdrowotnych, w tym porad specjalistycznych i szczepień w ramach profilaktyki prozdrowotnej	- ZOZ - NFZ - SP - UM - UG - placówki edukacyjne - inne placówki i organizacje (w zależności od potrzeb)	Liczba osób korzystających z badań profilaktycznych Liczba przeprowadzonych szkoleń, programów Liczba udzielonych porad medycznych - specjalistycznych Liczba szczepień w ramach profilaktyki prozdrowotnej	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne
Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i dorosłych	- Promowanie dobrych praktyk i postaw obywatelskich w zakresie bezpieczeństwa - Realizacja programów przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom wśród dzieci i młodzieży (prelekcje, warsztaty, pokazy, itp.)	- KPP - WOPR - ZOZ - SP - UM - UG - OPS-y - placówki edukacyjne - inne placówki i organizacje (w zależności od potrzeb)	Liczba zrealizowanych programów, kampanii,	Środki własne powiatu i gmin, środki unijne

Legenda:

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

PP-P – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGO – Organizacje Pozarządowe

DD – Dom Dziecka

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCIS – Powiatowe Centrum Integracji Społecznej

UM – Urząd Miasta

UG – Urząd Gminy

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

SP – Starostwo Powiatowe

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

KPP – Komenda Powiatowa Policji

WOPR – Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

5. Realizacja strategii

5.1. Finansowanie

Środki finansowe na realizację działań zaplanowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016–2025 będą pochodzić z:

- 1) budżetu powiatu legionowskiego (budżety jednostek organizacyjnych powiatu),
- 2) budżetów gmin z terenu powiatu legionowskiego (budżety jednostek organizacyjnych gmin),
- 3) budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- 4) budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- 5) Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 6) funduszy europejskich,
- 7) innych programów i grantów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki powiatu na bieżącą działalność. Zakłada się, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej powiatu i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu powiatu w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek. Strategia jest dokumentem nadrzędnym nad tworzonymi programami z zakresu polityki społecznej powiatu. Jej zapisy winny być również uwzględniane przy tworzeniu kolejnych dokumentów długookresowych. Źródła finansowania winny być również przedmiotem analizy podczas przygotowywania corocznej oceny stopnia jej realizacji.

5.2. Termin realizacji

Termin realizacji wyznaczonych celów strategicznych opisanych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego został wyznaczony na lata 2016–2025. Zarówno wyznaczone cele operacyjne jak i działania są zaplanowane długoterminowo i są powiązane z nowym okresem programowania na lata 2014-2025. W miarę posiadanych środków finansowych, jak również pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej poszczególne zaplanowane działania będą sukcesywnie realizowane.

5.3. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Monitorowanie pozwala z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań, jak i na wprowadzenie ewentualnych korekt, w tych zadaniach. Monitoring jest procesem ciągłym, odbywającym się przez cały okres wdrażania strategii. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, trendy, potrzeby i oczekiwania społeczne, a także treści nadrzędnych dokumentów strategicznych lub wytyczne dotyczące źródeł dofinansowań zewnętrznych mogą spowodować konieczność zmian zapisów strategii w okresie jej obowiązywania. Poza obserwowanymi zmianami i trendami społeczno-gospodarczymi na kierunek i zakres dokonywanych aktualizacji powinny wpływać również opinie środowiska lokalnego uzyskiwane z użyciem procedur partycypacyjnych.

Wdrażanie strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań. Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych efektów będzie przedstawiana corocznie przez dyrektora PCPR na posiedzeniu Komisji Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych Rady Powiatu w Legionowie.

Zakończenie

Cele strategiczne oraz operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę sytuacji społecznej powiatu legionowskiego. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025 ma służyć harmonijnemu rozwojowi powiatu oraz poprawie jakości życia. Jednocześnie ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu pewnych grup ludności oraz pomocy w przezwyciężaniu problemów społecznych. Powyższy dokument stanowi narzędzie do pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań polityki społecznej z funduszy zewnętrznych. Jest również dokumentem niezbędnym do opracowywania innych programów określających metody realizacji wyznaczonych działań.

TABELE:

T1. Powierzchnia i ludność powiatu legionowskiego w 2014 roku

T2. Liczba mieszkańców powiatu legionowskiego w podziale na kategorie wiekowe w 2014 roku

- T3. Dzieci przebywające w Domu Dziecka w Chotomowie w latach 2012-2014 oraz średni miesięczny koszt utrzymania
- T4. Liczba mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie w latach 2012-2014 oraz średni miesięczny koszt utrzymania
- T5. Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- T6. Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego, z podziałem na typy rodzin
- T7. Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego, umieszczone na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dzieci częściowo finansowane przez gminy)
- T8. Okres przebywania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego w 2014 roku
- T9. Liczba szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i policealnych oraz uczniów w poszczególnych typach szkół na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- T10. Liczba skierowań do młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii dzieci i młodzieży z terenu powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- T11. Struktura bezrobocia w powiecie legionowskim w latach 2012-2014
- T12. Podział ludności powiatu legionowskiego wg wieku aktywności zawodowej w latach 2012-2014
- T13. Podział ludności powiatu legionowskiego wg wieku aktywności zawodowej oraz płci w latach 2012-2014

WYKRESY:

- W1. Aktualna i prognozowana liczba mieszkańców powiatu legionowskiego
- W2. Powierzchnia i ludność powiatu legionowskiego w 2014 roku
- W3. Liczba mieszkańców powiatu legionowskiego w podziale na kategorie wiekowe w 2014 roku

- W4. Liczba osób, którym udzielono pomocy w powiecie legionowskim w latach 2012-2014
- W5. Powody udzielenia pomocy w powiecie legionowskim w 2014 roku
- W6. Liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Chotomowie w latach 2012-2014
- W7. Liczba mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie w latach 2012-2014
- W8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2014
- W9. Rodziny zastępcze i dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- W10. Dzieci, które opuściły rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- W11. Usamodzielnieni wychowankowie z rodzin zastępczych w latach 2012-2014
- W12. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w powiecie legionowskim w latach 2012-2014
- W13. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym/seniorów w powiecie legionowskim w latach 2012-2014
- W14. Liczba szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i policealnych oraz uczniów w poszczególnych typach szkół na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- W15. Liczba skierowań do młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii dzieci i młodzieży z terenu powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- W16. Liczba przestępstw popełnionych na terenie powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- W17. Liczba przestępstw popełnionych w gminach powiatu legionowskiego w latach 2012-2014
- W18. Struktura bezrobocia w powiecie legionowskim w latach 2012-2014
- W19. Podział ludności powiatu legionowskiego wg wieku aktywności zawodowej w latach 2012-2014
- W20. Podział ludności powiatu legionowskiego wg wieku aktywności zawodowej oraz płci w latach 2012-2014
- W21. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2012-2014